

استثنا سے دادنی الحقیقہ قرابتی نہ داشت چه صورت قرابتش آنست کہ سید خادم علی خان پدر خادم حسن خان شوہر خواہر میر جعفر خان بود و خادم حسن خان از ان ضعیفہ بہم نرسیدہ از زنی دیگر کہ شاید کشمیر یا پوہ و متولد گشتہ بدین جهت بخوانہ زادگی او مفاخرت سے جست و در ہر مجلس میر محمد جعفر خان را بلفظ مامو کہ در بندہ کے خالو را میگویند تعبیر سے نمود اما بعض مناسبتہا سے مزاج داشت و در سن ہم چندان تفاوت نمود بدین سبب از بدو جوانی در تماشای بنیہ و خواہش علیہ و لہو و لعب کہ مرغوب ہر دو کس تا پانچان زندگانی بود ہمیشہ شریک و ہمہم در یک مرتبہ و مقام مقیم بودہ اوقات را بکام و طرب میگذرانیدند لیکن نسبت میر محمد جعفر خان نہایت عیار و در حساب و کتاب و اخذ و جرزر ہوشیار تر و سبک تر و نیز مغز سے در مزاجش غالب و با وضاع خانہ جنگی و حرکات و کلمات لوطیانہ متقاد و راجع بود چون بنو کر سے صولت خجک ہر جرم بد تھا در پورنیہ بسر بردہ از راہ و رسم آن دیار و داخل و مخارخیش اگلی تمام دست از رو سے حکومت آنجا سے نمود و در جلد و سے رفتی کہ ہنگام خون سراج الدولہ با میر جعفر خان کردہ و فی الحقیقہ بد پناہ او بسر بردہ پسر سراج الدولہ از خادم حسن خان ہم بد گمان و خوابان ایند او اخراجش بود توقع داشت کہ چون حق تعالی بر شاہین ہمہ ملک و دولت بخشیدہ اگر گوشہ پورنیہ باین بندہ کہ با ذیال دولت شما متشبت و شب بودہ بخشید از بندہ پرور بیایگانہ بخوابد بود چون ہنگامہ حاضر علی خان رو سے داد و میر جعفر خان بارادہ امان سے تاثر آن فساد بیرون بر آمد خادم حسن خان کہ زو سے معتد بہ با خود داشت اسباب امارت بقدر حاجت راستہ ہر اسے میر جعفر خان گزید و اصلاح مناسد پورنیہ را بشرط اعطا خدمت آنجا و امانت اندک نوبت متعدد گردید میر جعفر خان کہ رغبت بعیش و آرام خصوص درین از منہ کہ وقت شام دوستی بدستش آمد نہایت داشت و معاملہ عظیم آباد را از پورنیہ عظیم تر سے پیدا شد بلکہ گشتہ خلعت خدمت پورنیہ با و داد و میر محمد کاظم خان رسالہ دار قدیم مہابت خجک را کہ با نقیر ہم قرابتی داشت چنانچہ ذکر شد در خجک شوکت خجک با سراج الدولہ تقریبیہ گذشت و بالفعل میر محمد جعفر خان بنا بر تالیف قلوب بر رسالہ اش افزودہ بخشید کے بعض افواج ہم با و فرمودہ بود کہ با خادم حسن خان ہمین نمود *

ذکر رفتن خادم حسن خان بہ پورنیہ و ظفر یافتن بر حاضری علیخان و مجلی از سوانح آنجا

میر محمد جعفر خان خود در راج محل توقف نمودہ خادم حسن خان را چنانچہ گفتہ آمد بہ پورنیہ مرخص نمود خادم حسن خان فوج و اسباب خود آراستہ عبور گنگا کرد و نوشتجات بہر خود بنام ہر یکے از رؤسائے سپاہ و رعایای پورنیہ کہ جہد را بنام و نشان سے شناخت متضمن حد و وعید و تالیف و تهدید بزرگداشت حاضر علی خان سفاقت نشان و اہل سنگہ متقرر خود و از آدمیت دور بشاہدہ از وہام شش ہفت ہزار پیادہ ہر ق انداز تکبیری آنجا و دوسہ ہزار سوار سجا و ران دیار کہ بنزلہ رعایا و از تاثیر آب و ہوا سے آنجا بر سے اذیت و عار گشتہ لائق کارزار نبودند خود را مصدر کار سے تصور نمودہ بارادہ مدافعہ خادم حسن خان بعد استماع ارادہ اش از پورنیہ بر آمدہ بجائی کہ مناسب دانست طرح سنگرد مورچال انداخت و زین پان نام منجھے دماغ اورا بتطبیق احکام نجوم برد لالت فتح و ظفر شورا بندہ طرا و اضلاع مورچال تجویز خود مقرر ساخت و حاضر علی خان مع دیوان با فوج و سامان در ان ہنگامہ اقامت فرمودہ

مستعد بکار نشست در فکاسے خود را زرباسے بسیار که از خزانه فراجم آمده عامل سراج الدوله بدست آمد که بود در اگان
 سخته نمود و خوشنود گردانید چون خادم حسن خان نزدیک رسید رعب و خوف در دل فتنین جا کرده خادم حسن خان
 خود استمداد فوج از میر محمد جعفر خان نمود در عرسے نوشته بحالہ ابلتخ داشت که موافق و عده نوبت با عانت من نمودند
 برسد و منزلت در قلوب سپاه پورنیہ بہم رسیدہ در میان آنها اندک اندک راه فرار اقتضای یافت و شبہا ہر کسی
 ترسناک تر بود راہ خانہ میگرفت تا آنکہ بر جمعیت حاضر تصور سے راہ یافتہ خاطرش ہم پریشانی پذیرفت میر محمد جعفر خان
 چنانچہ معین نشدہ بود میر محمد کاظم خان بگنگ خادم حسن خان روانہ ساخت خادم حسن خان کہ مرد عیار سے بود
 بر اضطراب سپاہ و سالار پورنیہ آگہی یافتہ مقابلہ را مناسب دانست تا بے امانت دیگرے کار سے ہم کند و نامی
 ہم بر آرد و بنا برین قبل ازان کہ میر محمد کاظم خان برسد سپاہ ہمراہ خود را آراستہ صفوں و حرب مرتب نمود و
 طبل خبک کوفتہ سوار شد ازان طرف حاضر علی خان و اچل سنگہ نیز تہتہ خبک نمودہ و صفوں را آراستہ بر سنگر خود
 مستحکم استیاد چون خادم حسن خان مع فوج خود نمایان شد سپاہ حاضر را کہ خوف و ہراس وافر ستونی گردید و حکام
 بیم و امید از خادم حسن خان نیز رسیدہ بود و بجز دیدن طلیعہ لشکرش بی تخریک سیف و سنان گریزان گشتہ راہ
 فرار ہیو زدند و بجانہ خود رسدہ آسودند حاضر علی خان عاجز و حیران گشتہ بچاکے و چالاسکے بدر رفت و رفت
 کہ رفت ظاہر راہ کوہستان گرفتہ بیرون از حدود محروسہ این ہر سہ صوبہ جائے کسر بر آوردہ در انجالبہ برو و
 در عہد عالی جاہ میر قاسم خان باز آمدہ مدتے در قید او ماند بعد ازان از و چیزے سموع نشد و خادم حسن خان
 مغرور و منصور و دخیل پورنیہ گردیدہ در خانہ با سے بنا کردہ مولت خبک نزول نمود و فرمان داد تا تفحص کردہ اچل سنگہ
 را حاضر کنند آن احمق با امید آنکہ مستعد سے پیشہ ام و بدنامے بر سر حاضر علی خان افتادہ چنان تعرضے با من
 نخواہد بود تا بگشتہ گرفتار آمد خادم حسن خان کاغذ جمع و خرج از و گرفتہ ہر کرا با و پوستہ و چیزے از حاضر و او بیت
 آوردہ بود استر و او نمود و اکثر فراریان را بے آبرو کرد و مع شے زاید از آنچه گرفتہ بودند بمعرض وصول در آورد
 و مردم را بطن و کنایہ ہر قدر سلیقہ اش و فامود در بخانید و زروا فرسے بابدنامے اندوخت درین ضمن میر محمد کاظم خان
 حسب اطلب رسید و با خادم حسن خان ملاقات نمود و بعد روز سے چند مرض شدہ نزد میر محمد جعفر خان رفت
 و خادم حسن خان مشید الارکان گشتہ بانتظام مالک متعلقہ خود پرداخت بعد چند ماہ رتن پان بجم کہ دہانت
 بخشیدہ سیف خان و مولت خبک در پورنیہ داشت بگمان آنکہ امر را با سنجان کہ کار سنان ہمین خشنود نمودن
 انجیا بسخان دروغ ہے اصل بیت کینہ نمے باشد خادم حسن خان با من کینہ چر ادا شتہ خواہد بود رفتہ با او بایست
 و دہانت را متصرف بایشد چون رسید خادم حسن خان با ستم از شروع نمود و گفت رتن پان جو ساعت را خود خوب
 سنجیدہ از خانہ بر آمدہ باشد گفت نواب نامدار کار ما ہمین بہت کہ تحقیق بفتح ساعت بر آ دیگران سے کینہ بر آ
 خود جگوزہ تصور کردہ باشد ہم گفت حاضر انہم خود ساعت سے گفتہ در میدان آوردہ بود و یہ منغل شد بجز در انفعال
 مردم را گفت کہ این کید سے را بردہ ہنہ اور ابر نہ تا قدر ساعت شناسیش بر او و بر و گیران میان گرد و جبک
 در سہ آدہ میر محمد جعفر خان با مبع شکر و خستہ تہتہ رفتن عظیم آباد نمودند

ذکر نهضت نمودن میر محمد جعفر خان از زرج محل بطرف عظیم آباد و ساختن ایچہ خرمین

با کر نل کلیف و محفوظ ماندن از شر و رو برگشتن میر محمد جعفر خان مشغوف و بسرور

چون تیبلی میر محمد جعفر خان بر اجداد رام ناراین خبر ما معلوم شد در شکار سے خود و پایاد سے دولت منحصر در اتفاق با جماعه انگلیشیه دید چه اعتماد سے بر قول و فعل میر محمد جعفر خان و تاباعش نداشت ناچار با گنید امل ساخته اورا وکیل خود کرد و ایند گفت بجز خاطر خواه من خطی بهر دستخط کر نل کلیف تحصیل نموده باید آور و تا من مطمئن خاطر گشته حاضر شوم و مسوده درست کرده داد تیبدا مل نزد میر جعفر خان رسیده ظاهر نمود که بے توسط صاحبان انگلیشیه رام ناراین حاضر سے شود اگر خطی از میر و دستخط ایشان برسد مقدمه بزود سے ملی سے شود و الا خدا سے دانند چه صورت گیر جواب یافت که چه مضایقه گنید امل با منی ساخته و مسوده خاطر خواه خود نویا ایند و چون میر محمد جعفر خان چندان خط و سواد نداشت در زلفه ننگ گسستی لازمہ اوست خصوصاً بعد تمام هیچ کار سے نمی پرداخت مزاج شناسان دقت دیدہ مسوده را آوردند عذر بے دماغی خواسته متوجه خواندن نش گفت مضمونش بگوئید مناسب مزاجش ظاهر نمودند پروا نگي داد که پیش کر نل کلیف برده مطابق مہین تو بیارید گنید امل کار خود کرده بزود سے نزد کر نل کلیف رفت و موافق مسوده خط نویا ایند گرفت و کر نل مسوده را نزد خود نگه داشت مضمون آنکہ شما بخاطر جمع بیاید خاطر جان و آبرو و مال صوبہ و عدم درخواست محاسبہ از شما ذمہ است و گنید امل از ہما بخاطر پیرید از بطرف عظیم آباد برگشتاد و رسیدہ بر اجداد رام ناراین فرودہ در داد او خط را دیدہ و مطمئن گردیدہ ارادہ رفتن با استقبال ملاقات میر محمد جعفر خان جزم نمود و مساعی دیدہ نقل مکان کردندہ را کہ تالیف قلب نمودہ اغلب خوانان ملاقات بود و مشمول اشفاق و عنایات سے نمود ضرور افتاد کہ مامشات و مداراتی بلا و کرده آید نیابیرین در مکانی کہ نقل نمودہ و روز سے مقام داشت رفتہ محقر رقوہ نوشتہ بدست او دادم حاصل مضمونش آنکہ بیچارہ ما ہم گاہ سے بکار سے آید اگر مناسب دانند بندہ نیز ہمراہ باشد بزقتا سے ہمان ورقہ دستخط نمود کہ من بالفعل در تشویشی سے میروم اما من اخلاص شما در نظر جلوہ گرفتار منتظرم انشاء اللہ تعالیٰ بعد معاہدات با کامیاب سے خدمتی کہ از دست بر آید مساعد خواہم شد مرض گشتہ سنانہ خود آمدم و اورا راست خدمت کر نل کلیف ثابت خبگ شتافت و سائل غیر گنید امل کہ محرم نبودند غیب و دلالت بر رفتن نزد میر جعفر خان و اہل ہمار قباحت ملاقات با جماعہ انگلیشیه بانواع مختلفہ نمودند رام ناراین کہ مرد عیار سے بود اتفاقات بگفتہ آنہا کرد و رفتہ با کر نل کلیف ثابت خبگ ملاقات نمود و ایگی از سرداران را ہمراہ داد تا رفتہ ہلازست میر جعفر خان رساند این سخن بر میر ندکور گران آمدہ در دل ملا سے از رام ناراین ہم رسانید بعد از دست فرمان داد کہ در فلان طرف خرگاہش رام ناراین خمیہ خود کند چون او الحال مطمئن بود حسب الامر سجا آورد و با اتفاق دوسہ منزل ملی نمودہ باغ جعفر خان کہ متصل با باد ہے عظیم آباد طرف شوق سے برب آب گنگا واقعست معسکر گردید نقی علی خان و سید علی خان صاحبان اہل ان فقیر بساعت میر محمد کاظم خان برادر میر جعفر خان ہلازستش رسیدند و بندہ بمعرفت میر محمد کاظم خان سخنے کہ فی الجملہ نام قرابتی و بان عزیز اشافی و حقوق دوستیہا سے او و احسان سابق بابت خبگ سراج الدولہ باشوکت خبگ برگردن بود یک ملاقات بناچار سے با میر محمد جعفر خان نمود چه فقیر را با او صنایع او قبل ازین لغامت و بعد از ان ہم مناسبی و با محالست او نیابیر عدم مجانت رغبتی بنود و در مدت دوسہ ماہ اقامت او در عظیم آباد شاید یکبار یا دو بار دیگر در بار رفت و سر بار با ستماع تقریرات موجہ از جریت خاطر و انتشار جو اس بہر سانید و خواہش مشاہدہ آن محفل مشغول گردید علی آں اوقات عجانہ میر محمد کاظم خان سخنے گذرانیدہ دل خود را نوشود میداشت و بہر خبہ عسرت و تنی دستی بسیار در ان آوالت

سوره عیسی و اقرآن بسیار و کثیر و زمره مورد رحمت شدند و لعمدة علی الرادی

ذکر مجمل از سوابق احوال راوشتاب و خروج او بمعارج این عاریت سرا

راوشتاب را سکه اول بیوتات نویسنده آقا سلیمان غلام گریح خان دوران امیرالامرا و خانسانان مصمصام الدوله سپهر
 امیرالامرا مذکور بود و قلیل مواجبه ملازم سرکار گریح مرقوم آخر بنا بر رشد و تمیزیکه در حلیت آن عزیز بود بر شایسته اعلی ترستی
 نموده مدارالهام سرکار مصمصام الدوله بنیابت آقا سکه خود گردیده راتق و فائق مهات گشت چون احوال شاه جهان آباد
 آشفته و اوضاع آنجا را برهم یافت سکونت در آن شهر لائق حال خود ندیده دیوانه پادشاه سپهر عظیم آباد و قلعه دار سکه
 رهناس و خدمت محالات جاگیر مصمصام الدوله مذکور بنام خود گرفته با وضع شایسته و اسباب درست لائق حال خود و اندک مایه
 زیریکه اندوخته بود بعد ورود میر محمد جعفر خان بعظیم آباد رسید و اول ملاقات با راجه رام ناراین نمود و بواسطت راجه مذکور
 ملازمت میر محمد جعفر خان حاصل کرد چون هوشیار بود دریافت نمود که رام ناراین موصل دیگر سکه درین صوبه و مدخلت او
 بر کار سکه ماموره بنا بر دوستی خواجه محمد سکه خان که پیشتر جاگیر ات مصمصام الدوله که سپرد او بود نمی خواهد و میر محمد جعفر خان
 مردیت از همه امور غافل بنا برین وقت معاودت میر محمد جعفر خان نمیشد آباد رفاقت کرنل کلین بهادر ثابت خنک اختیار
 نمود و همراه او تا به شهر مذکور رفت و با کرنل مرقوم بگذرانیدن تحف و هدایا توصل و اخلاص بهرسانیده بواسطت او کار سکه
 خود را خاطر خواه بر آورد و اسناد و احکام در مدخلت و معاودت کار خود بنام رام ناراین مبر کرنل مذکور و بواسطت او
 بهر میر محمد جعفر خان حاصل نموده بعظیم آباد برگشت و در کار سکه مذکور خیا نچه باید و خیل گشته بحسن شعور خود و سلیقه کار دانسته
 رام ناراین را هم در چند روز از خود رانسته ساخت و در دل او هم بنوعیکه باید جا کرده روز کار بکام و آرام و غرت و چشمش هم بر سر

رجوع به بقیه قصه خود میر محمد جعفر خان و لواحق آن *

نقسه علی خان برادر فقیر بیاس اخلاصها تا بهار مشابعت میر جعفر خان نموده برگشت و بنده را بهر خرید میر کاظم خان بنحی
 سا جها کرد و سکه گفت که شمارا کار سکه بانا تم عهد و اولادش نخواهد بود و مگر گاسه سکه بعد ما سکه بکبار رفتن پیر بار اتفاق خواهد
 و پانصد روپیه و خروج ماه ماه من خواهم رسانید فقیر را بنا بر آنز جا ریکه از اوضاع و اتباع میر محمد جعفر خان دانز فقدان لیت
 و قدر و اینها لیش بود اراده رفتن برگز نشد و راجه رام ناراین هم امیدوار سکه داشت بهر صورت چون مقدر بنود بنده
 تا بکیش پور خیمه میر کاظم خان بنحی و روح الدین حسین خان رفته و از دوستان استرخاص نموده روزیکه کوچ لشکر بگریخت
 بازه رسته مرشد آباد و نعمت میر محمد جعفر خان بسمت قصیه بهار شد فقیر معاودت نموده بخانه خود برگشت سرداران بکیش
 که همراه میر محمد جعفر خان آمده بودند از آنجا بود و مشرد و اچه و مشرد امیث و این بر دورا با میر عبدالشیرین میر غلام علی صفوسه
 که نیش بیاد شاه خلک بارگاه شاه اسمعیل صفوسه الموسوسه حد سلاطین صفویه ایران و دوره التاج صاحب خردان
 جان سکه رسد بنیابت دیستی از عهد اقامت شان در عظیم آباد که بکار کپنی خود مامور بودند بود و جد بزرگوارش که وارد
 سید گردیده برادرزاده شاه طهاسپ ماضی ملت صاحب شرف شاه اسمعیل هست در هنگام فترت ایران که در عهد
 سلطان محمد بن شاه طهاسپ بنا بر عدم بعبارتش رو داد و آخر فرزند اقبال مندرش شاه عباس اول نبال حیات عهد

از حج وین برگند و بعد بنا سے سلطنت را مشید تر از میندا اسکندر ساخت بنا بر وجود هیکه در غیر سابقه مسطور است بستان
 دار گردید و اکبر پادشاه یا او نردوغا باخته قند بار را بوعده های دروغ گذرانیدن مالک سند و غیره نظیر معاد و غیره تصرف
 گردید و لقیای سے دعدہ خود نمودن شایسته را که در اینجا سکو و خطبه نام خود کرده بود از غم غیرت بازی خوردن خود متوقف گشته
 رحلت نمود و برادر و دشمن و اماند عبد الرحیم خان خانان شده بننگ نوکر سے تیموریہ ضرورت سرفرو آورد و شهنواز خان
 و نوز خان و دیگر صفوسے نژادان از طرف پدر که در بند چند خانہ بودہ اند و اکنون ہم ہستند و لادہمین و اماند عبد الرحیم
 خان خانانند مشر و اچہ کہ در ان وقت از حلیہ عفا سے جماعہ انجلیشیہ و مرجع حکام بنگالہ و عظیم آباد بود و سفارش میر عبد اللہ کو
 بارام ناراین نائب نظامت عظیم آباد نمود و بندوسے مذکور سبب چشم قبول نمودہ در ماہہ لائق و رسالہ صد سوار بر اسے
 او مقرر ساخت و کیل و فریے خود در اکثر امور موجودہ با انجلیشیہ می پنداشت میر مذکور ہم سید عزیز با خلاق نیکو متعلق و
 اکثر صفات حمیدہ متصف بود و احوال او بتقریبات مختلفہ بمقتضا سے مقام درین صحافت انشا اللہ تعالیٰ انہ طبع
 خواہد یافت و مشر امیت عبدالرہما سے کوشھے عظیم آباد از کونسل خود نامور گشته صاحب کلان کوشھے عظیم آباد
 بواسطت میر عبد اللہ مذکور کہ بانیدہ دیرینہ آشنا بود با مشر امیت آشنائی و اورا با سن دوستی و عماد می شور و خیر ہم رسید

ذکر معاود نمودن میر محمد جعفر خان بر شد آباد و اقدار میرن پش و شوخنیکہ در نعیصہ دیر آباد و عظیم آباد

میر محمد جعفر خان بعد زیارت قبور مشائخ بہار و تفرج در ان دیار قاصد مرشد آباد گردیدہ منازل سے بیو شیندہ شد کہ ذہابا و ایابا
 بارادہ شکار از شکر و فوج بفرستے بیرون رفتہ در راہ با جماعہ از خواص و مردم ضرور سے شکار گنجان و صید اظکان
 مراحل سے برید و درین عرصہ کہ گویا بزعم او غلوت بود زنگہ سے خوانندہ و نوازندگان ساز بر ہودج ہاسے فیل ہمراہ
 بخواندن و نواختن ساز با اشتغال سے نمودند و خود در ان وقت در استان را مخاطب ساختہ میفرمود چہ ایا ران
 در جنگل منگل بہین سے دار معینش آنگہ در صحرا شادمانے و عیش و کامرانی خلاصہ باین دل خوشی و مسرت راہ مسافر
 پیمودہ و انتظام ممالک بزعم خود نمودہ معاودت بر شد آباد و در دولت خانہ مہابیت خبگ مرحوم نزول نمود و استغراق
 تمام در عیش و آرام بہر سائیدہ از ہیکار خیر سے نہ داشت و میرن نخوت و غرور سے موفور بہر سائیدہ با وضاع اجلاس
 شاہ جان آباد خوشنود و سہ چہار ہزار کس از ان جماعہ را ملازم خود گردانیدہ چون درین جوانی بود و پدر را با وجود سیر
 بر زنگہ باز سے و لوازم آن عمل جریں سیدید خود ہم در انیکار منہک گشت و بانتظام امور ملک و دولت و ترفیہ حوال
 سپاہ و رعیت کسے نمی پرداخت تا آنکہ کار سپاہ از فقر و فاقہ بجای سے کشید کہ بیچارگان آخر اسپہارا و میدا کن ہوادہ
 بودند و آہنگیہ روئیدہ زمین خود سے چریدند و غیر از چند ہزار کس کہ ملازم میرن و با مزاج و اوضاع مشابہت
 داشتند با زمان و معاہدان میر محمد جعفر خان کسے را اوضاع معاش منتظم نماند و اختیار این ہمہ ملک وسیع کہ سلطنتی
 بود و مدار در بار بدست جسے لال و منی لال و کنون سنگہ سرکارہ در آمدہ جا نگیز نگرد ہا کہ باختیار راج بلبہ دیوان حیرن کہ
 در عهد شہامت خبگ مرحوم پشکار حسین قلی خان بود افتاد و بعضی از ممالک جنوبی مثل بردوان و غیرہ در خواہ جا
 انجلیشیہ بنا بر اداسے زرمو خود بود و ہو گئے با میر بیگ خان مرحوم در جلد و سے رسالت و سفارستے کہ با انجلیش نمودہ
 تشدید مبانے دولتش کرد عایت شد و صوبہ عظیم آباد را مالک و مختار راجہ رام ناراین بود و پورینہ را خادم حسن خان

متفرقت گشته زر سکه و سپاه سکه جمع می نمود آنچه باقی بود از مصارف جهوده تاظم می افروز و تا بکار سپاه و شهباه آنها که مصارف ضروریه لازمیه بود آید میختم و میر خان و امالت خان سپهران عمر خان که واسطی از نیکان و شجاعان زمان و بر اکتی محبت و اخلاص میر محمد جعفر خان مورد عتاب سراج الدوله گردیده در محرم هلاکت بوده اند چون سراج الدوله گشته گردیدند رستگاری سکه یافتند و همیشه میر محمد جعفر خان با نانت آنها مستظهر و نصرت شان نام و نشان بر آورد و در همین بلا بتیلا بود کسی بداد آنها هم نرسید اگر چه در ظاهر نهایت دوستی و بی تکلفی و شکر احسانها سراسر داران اند که گزگ میخانه گفتگوی او بود اما بسبب محبت معاش زیاده تر از دیگران مفلس قدامش بودند و فرقه سپاه همه تباها گشته بجان آمده بود

و کرا اجتماع نمودن اکثر مردم بر اراده قتل میر محمد جعفر خان و بر ملا شدن راز ایشان و بدر کشتن خواجه عبدالهادی خان و کشتن در انماراه و کشتن میر محمد کاظم خان را بدعا بعد چند ماه

چون یکسال بسه ماه از ایام حکومتش گذشت و سپاه را کار بجان و کار با سخوان رسید خواجه عبدالهادی خان و اکثر جماعه داران و بعضی از سرداران با هم متفق گردیده و عهد و پیمان در میان آورده قاه مد آن شدند که میر محمد جعفر خان را از میان بردارند و محضری در بنیاب نوشته مهر باز زدند میگویند میر محمد کاظم خان بنحیثی هم درین امر با خواجه عبدالهادی خان شریک می موافق و مهر او بران محضری بود اما از منتسبان او مسموع شده که سیکه از رفقا سکه اولو مصطفی نام که عجب شخصه نام و تنگ ایمان و اسلام مدارا لهام رساله و بنحیثی گرسه میر کاظم خان بود و خان محرم مرقوم بنا بر اعتقاد سکه که بر او داشت خانه خود با و سپرده مهر خود را هم حواله او کرده بود و برادران مولوسه مخصوص میر جان محمد را نهایت اختیاص با میر محمد جعفر خان بود با یاسه ما و اراده پیش آمد خود مهر میر کاظم خان را بران محضریه از نام دیگران معنون محضریه میسایند در ایام ماشورا اراده اهل اجماع بود که سیرگاه میر محمد جعفر خان به امام باقره عمارت سراج الدوله که عمارت از تفریه خانه سید الشهدا حسین بن علی است علیها السلام لغا طه و شهبایا بدوقتی فرصت یافته بر او دست انداز گمانید و کارش تمام سازند چون ماه محرم دیدند میر محمد جعفر خان آمد و رفت استانه مذکور در شهباشروع نمود شبی خواجه عبدالهادی خان با جماعه متفق قاصد انیکار در ایوانها سکه پهلوسه دروازه آن مکان نشست و بمصدق مصرع مشهور مصرع نمان که ماند آن رازی که و سانیه مخلصها میر محمد جعفر خان بر این ماجرا سکه بر دو بزنا سکه خود سه ارشده ازان مکان بدر رفت و خواجه عبدالهادی خان بکار سکه در خاطر داشت جرأت نیافت میر کاظم خان متعاقب میر محمد جعفر خان بر آمده توای بر خواجه عبدالهادی خان کشید این احوال هم مردم متخبر میر جعفر خان رسانیدند و از استماع این حکایات متحسرس گشته آمدن دران مکان متعوت نمودند و با خواجه عبدالهادی سکه نمان و دیگران بدگمان گردید و اراده با سکه مردم که در دل بود پهنه با سکه آمده نقل به مجلس گشت میر محمد جعفر خان در قنوم افتاد و مولوسه مصطفی مذکور واقعه محضریه نام ک نیکه مهر شان بران بود مشربها با سکه میر محمد جعفر خان ظاهر نمود و دیگران هم که آسگه داشتند بر اسه مخلصی خود و با سید سجات از دست میر محمد جعفر خان و سپهرش در اظهار با مولوسه سکه سستان شنند و خواجه عبدالهادی سکه خان را بحال عذر و انخافا نمانده سکه سکه بیول کشید چون خواجه عبدالهادی سکه خان جرأتی داشت در خانه خود مستعد با نمانه نشست و میر کاظم خان کلام می براسع اطفال خود در بار آورده حضور میر جعفر خان و میران اقران مجید قسم خورده برأت ذمه خود نمود و در سباله خود را

براسے دفعہ ہنگام نے بظرف کنائیدہ از خدمت بخشگرے استغفار داتا تنہا با عیال و طفلان فارغ غلامیال سپردا اسود
 بگروہ میرن و پیرش کینہ اور اور سینہ خود ذخیرہ نمودند و خواجہ عبدالہاد نے خان را بر طرف و پیغام برآمدن از حدود
 مالک محروسہ خود اذوق قبول نموده و اسباب خود را بکشتیبا بار کرده ہمراہ گرفت و خود با معہ و دسے روانہ گردیدہم
 وقت و سپر بلند اخترش بحکام راج محل کو تحفظان تلیا گد سپسے مخدے حکم فرستادند کہ خواجہ عبدالہاد کے مرود و چند
 کس معہ و ہمراہ دار دنگذارند کہ زندہ بیرون ہر دو فوج محالات مذکور مردم متعینہ حضور کہ جائے افغانہ دو ہیلہ بودند
 ظاہر ادر اول ماہ صفر سنہ یکہزار و یکصد و ہفتاد و دو ہجرے حسب حکم در عقب او برآمدند او بنا بر ہمراہ سے کشتی آہستہ
 راہ طے میکرد اینہا بزود سے در میدان شاہ آباد او اسطماہ مذکور خود را رسانیدہ دیدند کہ خواجہ عبدالہاد خان مع
 کشتیبا در ہمین میدان کنار آب گنگا سے رود ارادہ کاریکہ مامور بان بودند نمودند و نیز ملاحظہ مردم مذکور نمودہ دریا
 کہ کیستند و طالب چیتند مردانہ دار خود را با سہ چارہ رفیقے کہ داشت بسلاح بیاراست و بر سپہا سے خود سوار شدہ
 کشتیبا سے اسوال را تحتہ ہاشکت ذر عین دریا غرق گردانید و خود مقابل اعدا گردید و دلیرانہ کارزار نمودہ کارزار
 بر صفہ روزگار بیا دگار گذاشت نقل سے کنند کہ ہر سو سے تاخت گردا کردہ مردم از پیش رو سے او سے گریختند
 و از دور بہ تیر و گولے بندوق مجروحش سے نمودند با استقبال تمام خود مع ہر چارہ رفیق نامہ آخر کو شیدہ شربت
 ناگوار مرگ را بگوارا سے نوشیدہ و در پہلو سے مسجد یکہ متصل با باد سے شاہ آباد زیر درخت بزرگہ بالفعل را گام
 و محل فرود آمدن سافراشت مد فون گردیدہ

محل احوال رام ناراین و عظیم آباد بنا بر انتظام خبر

راجہ رام ناراین بعد معاودت میرنہ بفرخان بظرف مرشد آباد براسے تبنیہ شن سنگہ زمیندار نسس کتبہ کہ پیشا ہدہ
 انقلاب سراج الدولہ از مالکنار سے دست کشیدہ دوکانے برای خود چیدہ بود با فوج لائق و اسباب مناسب
 مع جاو پہلو ان سنگہ و برادرش بابو سو تھر سنگہ کہ زمینداران مقتدر چین پور و سہرام از انضال و انعام ہما جنگ
 شدہ بودند ارادہ ہما آمدن نمود و قلیل وجہ سے براسے فقیر مقرر نمود پیغام داد کہ این قدر خود من از خانہ خود خدمتگذار
 سے گتم و در جاگیرت شما کہ اختلال پذیرفتہ نیز عمل و دخل کنائیدہ سپہم چون فقیر اتبہ ترک رفاقت میر محمد حفیر خان
 بمصر نمودہ ہمراہ میر کاظم خان نرفتہ بود چارہ غیر از استرنا سے اونذیدہ کہ ہرچہ مقرر نمود در ساختم چہ توقع مدخل از
 حاصل جاگیر بقدر خط خود نیز بود بہ صورت چون راجہ مذکور بر آمد فقیر ہم مع برادران ہمراہ سے گزید و شن سنگہ زمیندار
 صبا سے مندا تعلق ہما سے خود استغیا ر نمودہ اقلیاد نہ نمود آخر مغلوب المرس گردیدہ امان و روسا سے لشکر
 رام ناراین را براسے خط جان چا ترو سے خود زمان طلبید بعد پند سے ابلاتات رام ناراین آمدہ معاظہ
 خود را انصبا سے داد و بنا بر این سنگہ پہ برادر زادہ خود بیکم سنگہ را براسے بقایا سے سرکار نیرغمال گذاشت
 این بیکم سنگہ و اہام پیرش پروردہ و لبرصہ آوردہ والد مرحوم بودہ اند اما در زمانیکہ سراج الدولہ مارا اخرج
 از عظیم آباد نمود بر محالات ملوکہ کہ جاگیرت ہم ہاں محالات بود متصرف گشت و بعض قلعہ داران را کہ با خود موختا
 زمیندارت بدر کردہ دیگران را در ان مکان گذاشت و قلعہ دار قلعہ سے نگر را کہ راجپوت منڈیا ہاں را قریبا ہی آن بد کرد

و بنی عم زینبیا چکانوالی بود بپستور بجال برقرار داشت راجه رام ناراین موافق عهدیکه کرده بود خاطر دارم فقیر در خاطر اشغال میر جعفر خان
 در باره نقی علی خان برادر فقیر مرشد داشتند سیانعه و اہتمام تمام در عالی نمودن قلچجات محاللات جاگیرات بابا بھیکم سنگه نمود و کیش
 نراین سنگه را که در سن ده و دوازده سالگی بولطو رضان ویرغمال ہمراہ گرفت و نقی علی خان را حسب الاستدکائشان برکات نظام
 محاللات جاگیر خست و معدود از ملازمان خود را چند روز بنابر امانت تعیین نمود و بنیدہ بانبا برصاحت کہ خوشش سے آمد ہمراہ گرفت
 نقی علی خان چند روز در ان مکان محنت نموده بعضی جاہا را سخر ساخت اما قطعہ دار علی نگر یا یاد اشعار بھیکم سنگه قطعہ را لقا
 از تناسی بنود گذار شدہ مستعدا فقه گردید بنیدہ این ماجرا با رام ناراین ظاہر کرد او بر اہ سند رنگہ زینبیا رشتوت در باب امانت
 نقی علی خان گوشتالی قطعہ دار و تبنیہ بھیکم سنگه نگاشت بنیدہ ہم درین باب خطی بر اہ سند رنگہ مذکور نوشت چون راجہ مذکور
 مرد معقول و ممنون احسان والد مرحوم بود و بمقتضای حقوق شناسی فراموش نمی کرد و از جمیع زمینداران صوبہ عظیم آباد
 جاہ و اقتدارش زیادہ تر و لعبانیت مہابت خگ صاحب نوبت و پاسکے جہا لودار و فی الحقیقہ لائق آن بود بجز در ورود
 خطوط مذکور قطعہ دار علی نگر تهدیدات بسیار و بھیکم سنگه نیز کلمات تبنیہ اشعار نگاشت و اشقیای سے مرقوم بلوم و نوم
 گشتہ دست از ان مکان و از عناد و لدا برداشتند و قطعہ دار بانبا نقی علی خان رجوع نموده معاملہ آن محاللات منتظم گردید
 و بنیدہ مع والدہ و دیگر اخوان در شہر عظیم آباد بر فاققت رام ناراین صرف اوقات سے نمود از برادران سید علی خان
 بہ صورت ہمیشہ با من شریک و از دیگر برادران بجال من مہربان تر بود و صرف اوقات و معاش با اتفاق سے نمود
 نقی علی خان بگمان آنکہ رعایت و اگذاشتن جاگیرات بیاس خاطرش میر آمد اندک بے انصافے را در ان اوقات
 کار فرما بود اما احمد فقہر الحال شفقتی کہ اخوان را با ہم باید دارد لیکن بنا بر تباہین سلیقہ و ترسے کہ در نفس او نظر ہی است
 در اکثر امور بر خود استبداد سے نماید و در بنیاب ناگزیر و لاعلاجست اما الحال کہ پایان زندگانی و رونق و وفاق
 احق و الیق و محامد این شیوہ ثابت و متحقق است در نفاق و شقاق افزودہ معاندت از حد بیدر بردہ اشد تعلق
 ہمکنان را تو فیق و داد و وفاق بخشیدہ بر صراط المستقیم خیرات و مبرات حکم نگہ دارد

رجوع بذکر احوال مرشد آباد بنا بر نظام خبار و احوال و افعال حکام آن بلاس

میر محمد جعفر خان مع سپر خود میرن کہ چشم چراغ خانان و سپہ سالار پدر بزرگوار در زمان خود بود بعد از غلغ از قتل عید الہامی
 اندک الطمینان و تسلط بر زیوستان کبر سائیدہ کلہ گوشہ نخوت با سمان سے سائید و میرن در ارادہ کشتن میر کاظم خان
 کہ از رسالہ و خدمت بخشیکرے کنار گرفته و بقسمہا غلاظ و شداد از خیالات فاسدہ بر آست چستہ گوشہ عافیت گزیدہ بود
 و تنہا با محدود سے از خدمتگاران آمد و رفت در بار بر کفر سو وطن پیش میرن سے نمود باطناً نہایت مساحت و سبائت
 داشت چون موسم ہر ماہ بود میرن باز سے کاغذ یاد پرانے و چنگ جنگا بنے با میر کاظم خان بنا بر فاضل ساختن او اختیار
 نمودہ تکلیف آمدن او ہر شام بشرط ہو ابر کشتل مذکور فرمود آن بیچارہ را ناچار باز سے مذکور اختیار افتاد و لہر شتہ
 باز سے مذکور در دام اجل گرفتار آمدہ قطع رشتہ حیات او گشت پسین این احوال آنکہ سید مذکور چون ماہور بود ہمیشہ
 بر اسے باز سے مذکور اول پیش میرن سے آمد و بعد از ان مقابل خانہ میرن در یک بہاگی رقی استادہ بان شغل
 سے پرداخت روز شنبہ بیست و یکم ماہ ربیع الثانی سنہ ہفتاد و دوم از ماگہ دو از دم ہجرت وقت عید یلی یراق

دو ہفتہ درگاہ لبتہ بدستور معہود پیش میرن آمد میردوسہ صد نفر از قوم افغان روہیلہ کہ لقبیہ قوج مشام و چون آشام ساد اتند
 و بر ایسے بہین قسم کار با نگہدا شستہ مجاور در دولت سر خود ساختہ بودہ بعضی اناہنا کہ مستند علیہ او بودہ اند اولی صبح بخنے
 حکم دادہ بود کہ امروز میر کاظم خان بعبادت معہود چون حضور من آمدہ بیرون رود اندکے از سردروانہ دور تر ہر گاہ برہا
 خود ازادہ سوار سے نماید ہا وقت کارا ہر اتمام نماید آن جامعہ بادل پر از کین در کین بودند میرن مبالغہ در پراپیدن
 و جنگا نیدن پتنگ نمود میرزا عبد اللہ ملت مرحوم میرزا محمد مہر و ف باقا میرزا دارو فہ خزائنہ شیخ الدولہ مرحوم ناظم ننگالہ
 نیز درین باز سے راغب و آن روز حاضر بود ارادہ مرافقت در ان باز سے با میر کاظم خان نمودہ برخاست چون جلس
 مقدر نبود نیز دتعا سے سپی مہیا نمودہ اور اصیانت نمود و بیانش آنکہ میرن اگر چہ ارادہ گشتنش در سر نہ است اما باندیشہ
 گشت راز ممانعت ہم نمی توانست و راضی بر رفتن او ہمراہ میر کاظم خان نیز نبود در ان وقت متحیر گشتہ نمیدانست
 چہ کند تا آنکہ میر کاظم خان دوسہ قدم راہ رفتہ خود برگشت و گفت کہ وکیل را چہ ندیا بر اسے ملازمت حاضر است میرن
 گفت بطلبید و میرزا عبد اللہ را گفت تا این بیانید شاخو در رفتہ پتنگ بر ایند میرزا عبد اللہ بیرون رفتہ بکار خود پرداخت
 فی الحقیقت خدا حافظش نمود و الا این نبد کہ خدا ہم عبث عبث در معرض ہلاکت بود بیت قتل این خستہ بشمشیر
 توفیقہ میر نمودہ ورنہ بیچ از دل بے رحم تو تقصیر نمودہ بہر صورت میر کاظم خان لمحہ کہ زندگانش باقی بود توقف نمودہ ملاز
 وکیل کنائید و بعد از ان برآمد افغانی کہ بر این کار مستعد و تیل بودند چون از دروازہ گذشتہ پاسبان لکے خود می گذشت
 بر سرش هجوم آوردہ یکے کار دافغانی کہ نصف شمشیر است در پلو سے اوزد کہ از طرف دیگر بیرون جست و دیگر ان
 شمشیر و کار و باندیش را پارہ پارہ و لہجہ سے عدم آوارہ کردند اللهم الحقہ بابا بہ الصالحین میرزا عبد اللہ این ماجرا شنیدہ
 متحیر گشت چون ملاقات کرد میرن در آن خوشش کشید و تہنیت زندگے دوبارہ داد و بر کامیابی و کار دانی خود دانہا
 سے نمود و میگفت کہ کسے بر این راز غیر از لاہور سے بیگ اطلاع نہ داشت لاہور بیگ ابلہ با وجود اقرار و اظہار آقا و منقض
 شدن معاملہ با ظہار کمال راز دار سے خود در ان وقت انکار سے نماید و میگوید کہ جناب عباسے خود چنین میفرمایند اما
 فی الحقیقہ مرا ہم اطلاع نبود صحیحے ناند کہ سید مقبول مذکور از سلسلہ سادات بنی مختار و لہ سپید عیسی عرب از یمن دختر
 خواہر عقیدت خان بن امیر خان عمدۃ الملک ناظم کابل بود و امیر خان مذکور عمدہ و از عمدہ زادہا سے ایران و از سلسلہ
 میر میر انیا نست و در منبہ وستان ہم آبا سے او از روز ورو و امر اعظم الشان مرجع عالیان بودہ اند و اصل شان
 اللہ علی الحسینی است در بارہ این فرقہ عمدہ پنجابیکے از شعرا سے ایران گفتہ بیت میر میر انیان و صا عد بیان
 پادشا ہند و پادشا ہ نشان
 بعد ازین ساخہ زن مہابت خبگ و بے بے گمشئی و بے بے آمنہ ہر دو دختر ان مہابت
 رابع لطف النسا کہ معروف بزوجہ سراج الدولہ و مادر دخترش بود مع دختر سے چار سالہ او با وجود حقوق دایمے و پیرینہ و
 علاوہ آن احسان جدید سے کہ ہنگام معاتب نمودن سراج الدولہ میر جعفر خان را بے بے گمشئی دختر کلان مہابت خبگ
 زوجہ شہاست خبگ با میر جعفر خان نمودہ با ہانت رسانیدن اشر فیہا با خفا بر پاساخت مقید کردہ در کمال ذلت و
 خوار سے روانہ جانگیر مگر نمود دوسہ ما سے بر قتل میر کاظم خان گذشتہ بود کہ آمد شاہزادہ عالی گہر بن عالمگیر دہانی
 کہ نجا احمد شاہ عماد الملک اورا پیا دشا سے بر آورد شیعور یافت اما تا شیخ خیر ارادہ شاہزادہ مذکور با تملیحا
 معروف بہ میرزا کوچک سپہ میرزا محسن بیاد رزادہ صفدر خبگ وزیر بہ شہر ننگالہ و عظیم آباد و سیاہ ملازم خیر سے وصول

گفته حال آن جماعت بکده اسے رسیدہ بود چندان بار تقاضا سے شدید و محاصرہ دارالامارتہ ہم عمل آمد اما فائدہ بران مترتب نگشت یکبارہ اخبار ہمایان دلیر خان اصالت خان سپہ عمر خان ہم درین محاصرہ دارالامارتہ شریک بودند چنانچہ خان و فرزند دولت مند شش احسان آہنا بالمرہ فراموش نمودہ قاصداً خراج انہا ہم بود اما از شجاعت و سطوت شان کہ پیشتر ان و فنا و ہیر بران ہیجا بود نہ ترسیدہ بدار او مماثلتہ سے گذرانیدتا آنکہ خبر نصرت شایرآدہ عالی گرم مع محمد قلی خان نیازآدہ تیسخیر این بلاد از آلہ آباد بومنوح انجا رسیدہ متحقق گردید ازین مہر منظر گشتہ بدلا سے سپاہ واقفا سے ارادہ ہلے تباہ خود کوشیدہ قلی از دیوہ مشاہرہ سپاہ رسانید و شورش جماعت مذکورہ را اندکے فرو نشانید

ذکر آمدن شایرآدہ عالی گرم مع محمد قلی خان تیسخیر عظیم آباد و بنگالہ و برکشتن بی نیل مقصود
بمحض سفاہت و نادانی و بحال و برقرار ماندن حکام این دیار تباہیدات آسمانے

رام ناراین نائب نظامت عظیم آباد چون جلیتس ایختہ بچیلہ و تزویر بود با میر محمد جعفر خان و اولادش صفائی مذہبت اما بنا بر توسلے کہ با انگلیش ہمسایندہ بود ظاہراً امریکہ توجب الزام نقص عمد و فنا تواند بود لعل نمی توانست آورد و دریا بھن نوشن بنودہ طلب فرصت سے نمود راجہ سندر شک و پہلوان سنگہ نیز بمقتضای سہ حقوق پرورشن مہابت خگ باخان مذکور را سفی بنودہ خواہان استیصال خاندانش بود و ذوقی الحقیقہ آنکہ اول مردم از کج خلقی و بد زبانے سراج الدولہ واستخفاف او کہ اہانت باغزہ میرسایند بازارلہ اورا سفی شدند و گمان سے بردن کہ چون میر محمد جعفر خان مرد معرونیادیدہ و عمر با در خدمت مہابت خگ گذرانیدہ تا کجا شومہ از اخلاق و اعمال او درین س تواید بود بعد تسلطش بہ وسادہ حکومت و ملاحظہ احوال او خصوصاً مشاہدہ اوضاع میرن کہ انجوبہ روکار بود حسرت و تاسف بروزگار عمد سراج الدولہ سیکر دند و رحمت اللہ علی نباش الا اول کہ مثل کہنہ البست تجدید یافتہ و طیفہ زبان زندان بود میر محمد جعفر خان کہ ہمت او بر ایگان بخشے اموال مہابت خگ ہنگام خنجرے او در فرقت سپاہ شہرت داشت محمود سفی گردید بچیل و اساک قارون تبدیل و تشہیریت سے گو تید کہ شخصے پر رسیدہ بود کہ نواب صاحبے دیک از خیاب ساسے مشہور مردم معروف بود الحال او را چہ شد جواب داد کہ در عمد مہابت خگ مال بیگانہ و آب از دریا بخشیدن بود الحال کہ مال خود ہست دل نمی خواہد کہ لشیر سے بغیر سے دادہ آید خلاصہ احوال این مالک کہ بگوش محمد قلی خان ناظم آلہ آباد و بازار آدہ صفدر خگ متواتر رسید ہر چند سربے مغز خالی از شعور و ہمت اما حال از جو اسے بنودہ اخل آلہ آباد کہ وجہ کے بود بران قناعت تکرہ ہوس تیسخیر بنگالہ عظیم آباد و اوڑیہ در دماغش جا گرفت با شجاع الدولہ این را نہ در میان نہاد او کہ از دستے بد خواہ و قاصداً آوارگے محمد قلی خان از آلہ آباد بود باین امر زیادہ تر خیب نمودہ شراکت خود درین غریمیت ظاہر ساخت و گفت شہا پیشتر از من در ان بلاد داخل گشتہ میج غبار فنا دشوید متعاقب من ہم تہیہ این کار را درست دیدہ بشمالاق سے مشہوم و بنا برین گذشتہ آمد کہ خانہ آڈ عالمے گہرا کہ لقب شہا عالم وہ ولید سے پدر خود شہرت دارد و از خوف عماد الملک آوارہ سے گرد و با لعل شہا نجیب الدولہ نجیب خان افغان در میران پور گمشوڑہ ہمت طلبد اشتہ و او را بریاست برداشتہ ہا زیم دیار شرقیہ باید شد محمد قلی خان عوائض نیاز خصمن سے ہمت پائے نصرت و شعر از آدہ مفسر مکرر شایر آدہ گماشتہ

پیش خود طلبید اشت شاہزادہ کہ این روز مارا از غذا میخواست مع رقاسے کہ داشت عازم الہ آباد گشت و طاہر اعراض را چه
 سندر سنگہ بوالدم مرحوم و خدمت شاہزادہ نیز متغیر است مای او درین بلا در فتنہ را چہ مذکور را ہم خیال آراستن فوج و اسباب حرب
 علیہ در سزا گرفتہ بود و میخواست کہ اگر چنین کسی بارادہ تہذیب ملک بر خیزد و طاقت و امانت او نمودہ انتقام سلاح الدولہ از
 سیر محمد خان بگیرد زیرا کہ عجب خصوصیتی با بہایت جنگ و نہایت حسن ارادت با او داشت و پہلو ان سنگہ را ہم در این کار یاد
 متفق کردہ بودنی الحقیقت کہ عجب شجاعت و غیرت و شعور و پائس حقوق و دیگر صفات حمیدہ داشت اگر اعلیٰ امان میداد
 کار را بتوانست میکرد و گویا مقرر بود بظہور سید اما عمرش وفا نکرد و بہمانہ گردیدن در ملک خود و دیدن راجہ رام ناراین از
 قلعہ نگار سے برآمدہ معسکرهاخت و بتبعیہ سپاہ سے پرداخت ناگاہ روز بخت پیچھے کہ از ایام معروفہ ہنوز دست آمد و شیخ
 غلام غوث جاعتہ دار بطارم قدیم سرکارش کہ پسر شیخ عاصم قدو اسے لکھنؤ سے شہور از زمین کھنے بود و سندر سنگہ اورا بہ
 دست سید اشت و از زبان کار با سے عمدہ و جراتنا در حروب بظہور سیدہ بود آمدہ درخواست ہزار روپیہ کرد و اکثر زمین
 قسم سے شد کہ انچہ سے خواست بناز فرزندانہ بہمان وقت میگرفت روز چند قبل ازین بنا بر ہمین سماجت با سندر سنگہ
 در مجلس خود بر زبان آورد کہ غلام غوث شجاعت و خوبیها از طرف پدر بسیار دارد اما این سماجت از طرف مادر در طبع او نہا
 بد واقع شدہ و غلام غوث این سخن از مردم شنیدہ چون مار بر خود چنپیدہ گفتہ بود کہ مرگ این برہمن بر دخت من است
 اتفاقاً درین روز بخت چون اجل ہر دور سیدہ بود بہالغہ را از حد بدر برد و سندر سنگہ گفت غلام غوث این سماجتا خوب است
 مرا ملت بدہ خواہم داد گفت نہ امر روز زگر رفتہ ترا بر خاستن خواہم داد و سندر سنگہ خواست کہ برخاستہ از دست اورائی یابد
 غلام غوث و اسن سندر سنگہ را کشیدہ گفت بنشین و زردادہ برد و سندر سنگہ گفت کہ دماغ را پریشان کرد سے عجب دیوانہ
 این سخن گفتن بود کہ او در یک ضربت کار سندر سنگہ تمام نمود و دوسے سنگہ کتر سے کہ مصاحبش بود و دیدہ خود را باور سائید
 اورا ہم گشت و ز سے بہ بنیاد سنگہ کہ براد زرادہ و متبنا سے سندر سنگہ بود زودہ بدر رفت و بر اسب کسے سوار شدہ راہ دیبا
 پن پٹن گرفت عبور سنگہ نام برہمن سے از رقاسے سندر سنگہ بفاصلہ سہ چار کردہ باور سیدہ طعنہ زد کہ چہ گریزان میر و کسے
 شرط مرد سے نیت برگشت و از اسب فرود آمدہ باصو ر مذکور مقابلہ نمود شمشیر غلام غوث ایشکست و دیدہ با برہمن مذکور کشتی
 در او بخت و اورا بر زمین زد و مردم وہ کہ اجتمع نمودہ از عقب سے آمدند صنوبر انہارا با ننگ زد کہ تماشا چہ سے کنیدہ قاتل مہراج
 را بکشیدہ بنا بر سرش ریختہ از چوب و کتک و کار و شمشیر کارش تمام کردند و سندر سنگہ آن ہوس را در دل باخوردہ و القلم ہم برہمن
 شاہزادہ کہ صاحب نام و نشان بودہ اند ہمین چند کستکہ نام انہا مفصل سے شود اول والد فقیر کہ مخاطب بہ بخشے الملک علیہ السلام
 سید بہایت علی خان بہادر اسد جنگ بود دوم بہادر الدولہ خطا بہا سے دیگر او این وقت در ذکر فقیر نبود سوم فضل امیر خان اللہ
 بیبرہ اعتقاد خان کشمیر سے فرخ سیر سے چہارم نوبت خان پنجم سیر الدولہ رضا قلی خان بہادر زناد در جنگ ششم بہادر علی خان محلے
 خواجہ سہ انانہ ان این اوراق گمان کنند کہ راقم نام والد خود را در صدر جمیع آسائے بنا بر پاس پد رنے و پسر سے جامی دادہ
 فی الحقیقتہ آنست کہ در ہنگام مجزو و مضطر از و بر آمدن شاہزادہ از شاہ جان آباد کسے را از نام آوران مجال آن نبود کہ زبانت
 و اعانت شاہزادہ از خوف عماد الملک وزیر تو اند نمود و پادشاہ عالمگیر ثانی نے در غیبت عماد الملک کہ بہر طرف احمد نیکش و دیگران
 بارادہ خصوصت با شجاع الدولہ و دیگر مشورہ ہا کہ سیدانت برآمدہ بود در احوال سلاطین و عظام سے شاہ جان آباد و لاہور
 و اکبر آباد و دہ و سوانح صوبہ ہا سے دکن انشا و اقترا سے لے چنانچہ موعود است در دفتر سوم مفصلاً قند و کنگر قلعہ نگار

خواهد شد و والد بنده با بوساطت زینت محل زوجه خود که مادر عالی کمر بود بر دروازه او طلبیده شسته دست شاهزاده چست او سپرد
و سفارشها نمود و عهد و پیمان گرفت و والد مغفور بر اسفند شاهزاده جدمو فور نمود که گریه و در اعانت او محکم است و گریه و غمیت او را
مستحکم گردانید چنانچه محله از ان در وقایع احوال عالی گهر آنچه متعلق بحجوب و اسفار او درین و بیار است درین دفتر و آنچه متعلق به
شاه جهان آباد و اطراف و جوانب آن دار ذائقه را الله اعلم العزیز در دفتر سوم ابرقام خواهد یافت مخصوص آنکه شاه عالم در بر وقت
و بر جا والد مرحوم را مخلص و تنخواه دانسته از صلاح و صواب دید و بقدرة طاقت و لیاقت خود بیرون نمی شد و با وجود بی جوسه
که شاهزاده داشت در اغراض و اکرام آن و الا مقام و پاس خاطرش حاضر و غائب در عین حیات و بعد ماتت کوشید مراعات
اولاد و او خان هم بقدر سعی و ارادت آنها و در غور و محبت و عادت خود را سعی بقصیر نمود و الحال هم اگر نام منتسبان والد مرحوم
نشود چه عجب که مقصود نماید منیر الدوله که پیشتر لازم انتظام الدوله سپهر اعتماد الدوله قمر الدین خان داروغه فرانس خان است
بود بوساطت والد مرحوم بحضور پادشاه رسیده مورد عواطف گردید و همیشه مادام الحیات آن سپهر و منیر الدوله حقوق نگویا
فوالد را ملحوظ داشته در نهایت آداب و فروتنی سلوک می نمود و بعد رحلت آن مرحوم هم با این تقیر و دیگر برادران توابعی
که زیاده از مرتبه سن و سال و جاه و احوال ما و اولی و مسلوک میداشت اللهم اغفر لهما و ارحمهما القصد شاهزاده از قصبه مذکوره
که اقامت داشت بعد وقوف و اطلاع بر اراده محمد قلی خان از سادات شکسته بال باره کثیر سے را همراه خود گرفت و
والد میرور رابع منیر الدوله مغفور در اینجا گذشت تا بعضی اسباب و لوازم ضرور سے مهیا کرده از مردم که عبارت
از سپاهیانست هر قدر بمرشد بنویسد عروج بمبارج اقبال امیدوار و مستمال ساخته متعاقب همراه خود آمدند و شاه عالم مع
همراهیان از میران پور کوچیده سجد و شجاع الدوله رسید شجاع الدوله مراسم استقبال تقدیم رسانیده شاهزاده را در امانت
و از زو اسباب آنچه مناسب دانست پیشکش نموده بحیل و تزویر باراده اعانتی که با محمد قلی خان سو عهد بود در انی نسبت
و میر ساخته مرخص نمود چون به آباء رسید محمد قلی خان با استقبال شاه عالم تشافه و سعادت تقبیل توأم سر سلطنت در آن
سجائیکه نزلش قرار داده بود فرود آورد و چند روز با هم مشاوره گذرانیده اراده که پیش نهاد خاطرش گشته بود ظاهر است
همراهیان شاهزاده همگی خصوصاً مدار الدوله که طرز سازش با بر کس و سلیقه اخذ و جراز کس و ناکس خوب یاد گرفته بود و تسل
بمحمد قلی خان بهر سان بنده سر آمد دیگر رفقا سے پادشاه زاده درین خصوص گردید و میان سب سے گریه و رفته سر رشته و سلطت
جواب و سوال فیما بین شاه عالم و محمد قلی خان بهر سان بنده چون شجاع الدوله را دعائے با محمد قلی خان حضور فرصت را منتظر بود
در نیوقت آمده با محمد قلی خان گفت که متعاقب من هم میرسم اما چنانچه شما خوب میدانید غیر از قلعه چاره جائے که ناموس را
در ان مکان گذاشته از دشمنان خود که عماد الملک و احمد نگیش و جمیع افغانه اندالطه میان بهر سان بنده و بخاطر جمع در تخیر مالک
شرقیه پر ازیم در نظر نیست و چنانچه عمارتے لائق که محل اقامت بیگمات باشد ندارد و آب و هوایش هم بنا بر اتقان حال
چندان خوش نیست اگر کمیر زانجفت خان رو بر پروانگه و رفته بدست خود و مهر خود بصورت دست آویز نوشته بمن سپارید که بعد
کار سار سے متعلقان را در با منتسبان شما چون ناموس و آبرو احداثت یکجا گذاشته خود بخاطر جمع با اعانت شما پر ازیم
مناسب و مقرون لیسلاح خواهد بود محمد قلی خان از سفاقت خود و مشیت از سب سے خجوع او بنزده رفته بهر دو دست خود
بنام میرزا نجف خان قلعه دار و جمیع عمل نوشته بدست شجاع الدوله سپرد و روز هم میرزا نجف خان و غیره بمنزله تا کید پویا
داد که چون با نواب و صاحب بیگیونر جدائی نیست برادر و بنی عم محمد یکریم ایشان در حاضر و غائب مالک و وارث بمن اند هر چه

نفرمانند بعل خود امید آورد و درین وقت این قسم اختلاط را از حیله اسیرتالین و تبرغیب اوباعانت خود منقذ دست آورد و بعل
 خود بپشت نوشینیه و ادشجاع الدوله بجای خود برگشت و محمد قلی خان اسباب این سفر آنچه بالقوه او بود مهیا داشت مگر دو نفر
 توپ کلان که بر بنجه و در قلمر شکنی مثل آنها کیاب بود از قلعه آبا در فرود آورده و تحت سواریش آرسته ملاوه توپها سے
 دیگر همراه گرفت و در سینه بگزار و کعبه و سہنقا و دو دو پیر سے بیاعت محتار از قلعه برآندہ داخل خیام و معسکر گردید و با اتفاق شایسته
 و رفقایش روانه گشت این خبر منتشر گشتہ بتواتر براجہ رام ناراین رسید او بنیابرنابکہ بستر امیث صاحب کوپنجی عظیم آباد
 طابریز و با دیاسے لغت خود علی التواتر نگاشت چون میر محمد جعفر خان و میرن در چنین امور سے رفاقت و امانت افواج
 انگلیشے نے توانستند کہ از جاسے خود بچینند بکرنل کلیف بہادر ثابت خبک اطلاع دادہ مکلف نصفت و ہراسے اوشند
 اگر چه از شدت حزم و احتیاط اسباب حردب و اسفار جماعہ مذکورہ ہمیشہ مهیا و موجود بودہ عند الوقت حاجت تیاری ندارد
 اما بار بردار و دیگر بایستجاج چنین اسفار البتہ چند روز سے باید تا سر انجام یابد و افواج سید و ستانی خود ہمیشہ سے باید بہ وقت
 در تیاری سے اسباب کو بشد غاصد فوج بنگالہ را غیر از رفقا سے جدید میرن کار بجائے رسیدہ بود کہ از جاسے خود چینیان
 داز دست قرص خوانان ربائے یافتن تعسر بل متعذر بود با سے بغیر و رت سے موقورہ استہما ہا بکار رفت تا صورت تیاری
 گرفت و محمد قلی خان مع شایستہ عالی گھر بکر مہناسہ کہ دریاچہ معروف و سرحد صوبہ عظیم آباد است رسید *

ذکر آمدن شایستہ مع محمد قلی خان در حدود صوبہ عظیم آباد و سوا نیچیکہ درین ضمن روداد

چون شایستہ مع محمد قلی خان از بنارس شپتیر آید براجہ رام ناراین را تذند بے رویداد کہ افواج انگلیشے و از اولیاسے ہم کو
 حال از مرشدنا با دنجینیدہ و اینہا چون با سے ناگہان برسش رسیدند و بنا بر نام سلطنت و فوج صفیر خبک کہ شہرت
 عظمت و شوکت داشت و ہراس سے قیاس بر فوج او استیلا یافتہ سلسلے سے برای برآمدن خود با ارادہ خبک مقرر و مشہور
 گردانیدہ و در فتح بلغ مستقل بتالاب و ارش خان داخل حیمہ گردید و لشکر گاہش قرار داد مافی الضمیر شس ایکہ اگر افواج بنگالہ
 بزود تر رسید بیرون برآمدن خود را سہرا تہ اہما یہ سقدرا دہ تہیہ جانفشانی نمودہ بانہا ملحق شود و اگر میر جعفر خان مغلوب
 ہراس گشتہ ارادہ مدافعہ باشایستہ نہ نمود و انگلیش ہم ازین کار بنیابرنابکہ سے پہلوئی کردہ استنکاف نمود و باشایستہ ارادہ و
 محمد قلی خان در سازد و برآمدن خود بنا بر استقبال آنها و انما بد چند روز سے دران مکان جو یاسے اخبار طرفین و بین
 بین ارادہ ذوجبتین نشست چون متحقق شد کہ میرن و افواج انگلیشے از مرشد آبا و ہنوز بر نیامدہ و محمد قلی خان مع شایستہ
 دریاچہ کرم مہناسہ کہ پایاب است بعبور نمود و در ساقین با اینہا صوب شمرودہ با ستر امیث گفت کہ الی الان کے خبر مر از گرفت
 و احد بد دین نرسید و مرا تنہا یا را سے خبک باشایستہ ارادہ و محمد قلی خان و افواج ایشان نیست بندہ را بچہ کارا موہن ہا
 و خود چہ منظور دارید مسز امیث گفت کہ اگر فوج ما رسید بجاسے خود ہم والا چہ منزل بطرف مشرق رفتہ سے نشینیم تا بہر
 حکم کونسل رسد و صلاح وقت اقتضا کند ہاں ہم لعل آریم و شمار ہم لائق آنکہ بلطائف اچیل بگذرانید اگر حکمے و مدد سے
 یافتید بہر والا آنچه دران زمان در بارہ خود بہتر شناسید لعل آرید رام ناراین جواب را بکام خود یافتہ سازش با طرفین آغاز
 نہاد میرن و کرنل ثابت خبک را از تہیہ خود کہ قاصد خبک اما بہ تنہا سے از عمدہ خبک آنها برآمدن مقدر و زدارم اگر زود
 برسیدید ہوا سے فدویت تقدیم خواہم رسانید نوشتہ سے فرستاد و بطرف افواج مغربی سے مراسلات مناسب ندیدہ

ذکر آمدن شاهزاده ساگریت محمد قلی خان صاحب عظیم آباد و نواح

بوساطت مردم رابطة انخلاص و عقیدت خود را استحکام میدادند و در آن وقت مع برادران و والده و جمیع ناموس و عظیم آباد
با کمال تشویش سبزی بردگر نفعی علی خان در محاللات جاگیر ازین خوفناک بر کران بود و سبب هوس هراس نیده آنکه چون شهرت
رفاقت و ادم مرحوم میر حفرخان و میرن رسید بنابر خوش طبعیتی که جلالت میرن بود قاصداً ایند او اضرار را مردم گردیده بر وجه نام آرام
نگامشت که محرک پادشاهزاده و هیچ این فساد سید بابت علی خان گردیده و پس از آنش که درینجا بوده اند پدر خود را باین کار
ترغیب نموده اند از احوال و حراست اینها نامل نخواهید بود و ما را مطلق اطلاع بر اراوه پادشاهزاده و محمد قلی خان نبود
و سالها گذشته که با والده میرور مر اسلات هم لعل نبی آمد چه او شان بر قرابت مهابت خبگ که والده ماجده دام ظلها را بود
اعمال و تمام فرموده در شاه جهان آباد نابل بطور امر این نگداشتن نسوان و خریدن دختران کلانوت و قوالان و نکاح بازنی
از اقربای مال میان کشمیر کے اختیار نموده مطلقاً سر و کار سے بماند داشتند و در مدت شانزده سال که اکثر حکومتهای نمود
سواران سوار و پیاده ملازم داشتند و در هر ماه سے لگوک بمبارت سے رسید خبر ما مردم و والده بجه و دنیا رسی نگرفت
بودند ما را بیم رازق العباد از حسن سلوک و صلح ارحامیکه در مهابت خبگ و برسد برادرزاده بالیش بود محتاج خبر گری سے
آن مبرورن ساخته بکام و آرام در کمال عزت و احتشام داشت بود گاسے بعد سالها و ماهها اگر ضرورتی داعی می شد
خط از طرفین میگری سے رسید رام ناراین خط آقا و آقا زاده خود متضمن حکمے که در باره ما رسید بود خواند نیده در جواب
گفت که خدا شایده است که ما را درین امور هماد غلطی و خواسته بود و نه اکنون هست و والده را چه مقدور است که با عمادان
چنین آرا و عظیم نمایند بانی این امر محمد قلی خانست که صاحب فوج و خزانه و ناظم ال آباد و برادرزاده وزیر دینی عم شجاع الدوله
پسوند خبگ است و قطع نظر از امور مذکور بر عالم ظاهر و عالم الستر آگاه است که ما را از مدت با با والده در رسم
مراسلات مسدود و سبب اشاره و انتشاره مفقود است و مادرین خصوص کتابی نداریم مع نذا اگر اولیای سے نعمت حاضر فر
هتید و نیده ایند او اضرار ما دارند و صاحب بهبود خود در اطاعت این امر نپردازند خود مقدور متقاومت باشنا هیچ وجه نیداشته
ماضیم هر چه منظور باشد لعل آرید رام ناراین و مر لید سپر و اروفه بر کاره که اعظم ارکان عظیم آباد و رام ناراین متقاود او بود بقای
گفتند که صاحب خاطر خود جمع داشته بارام باشند نیده باز گفت که این وقت چنین سے فرمانید اگر میرن در رسد قاصد
انداسے ما گرد در آن وقت حمایت ما از شما نمیتواند شد گفت صاحب ازین محرم مطمئن خاطر باشند اگر حمایت تو انیم نمود
خوبیم کرد و اگر نتوانیم شمار البلاست بر آورده خواهیم داد نیده شکر حق شناسے و مروت شان بجا آورده همراه رام ناراین
بود که خبر در و دشا نیراده مع محمد قلی خان که مخاطب با عماد الدوله شده بود رسید و والده مرحوم مع منیر الدوله حسب الامر نیراده
مصل بنبارس لشکر شاهزاده ملحق گردید و برین خبر هم رام ناراین آگهی یافت و خبر سے تا زمان مذکور از منصب اخراج
بنگال سموع او نشد و شرامیث هم با بعد و دسے از اصحاب انگلیشی که در کوشه عظیم آباد بودند بسوار کبیره و دیگر کشتیا
خانه و ملاحان ملازم قریب بیستدے که دره بطرف مشرق رفته کوشه را تقویض بعض ملازمان خود از زمرة سرقه اناران
مستند که بتلنگه شرت یافته اند نمود و سپارش حفاظتش به رام ناراین فرمود چون این حالات مشاهده راجه رام ناراین گشت
قاصد مسالحه و ملاقات با محمد قلی خان و شاهزاده گردید و مذاح و فلاح خود به عکس راجه مر لید نیر محمدرین دید لیکن مر لید
راضی بمسالحه و اطاعت شاهزاده نبود و طرف افواج مشرقی را بنابر اتفاق فوج انگلیشی راجع سے فرود فی الحقیقه چنین
بود اما رام ناراین یدید به نام شاسے و عدم آگاسے بر کیف رؤسای لشکر ترسید و بعد ملاقات ندامت کشید چنانچه

ذکر آن فانی برادره ساگر مع محمد علی خان بی بی علی محمد علی

نکاحش آید سخته نایب که مرتید هر باد و سبے سواد سے عجب برہمن فلن و در تمانت راسے حسن تدبیر سے فقیر در حساب مہر
 معاہدات مانے و ملکی آشنا و نہایت دلیر بود اما جانش بر مزاج او غالب و مرجعیت عالمی را طالب در اند و متن زر و مال
 زر و ذوال حرص و افسے داشت القصد چون ارادہ او تقسیم یافت فقیر را در خلوت طلبید و تکلیف رفتن بلشکر شایزادہ
 و افتتاح راہ سوال و جواب و مہربان ساختن شایزادہ بجال خود بوساطت والد مرحوم نمود و شاید دیگر سے رانز و محمد علی خان
 فرستادہ باشد اما بندہ آگہی ندارد و تا کیہ نمود کہ راہ مرید ہر داد سے برین سراطلاع نیاید قدم بندگیہا سے خود را با والد حقوق
 نیکو سے و اخلاص کہ تجدید با بندہ نمودہ بود مذکور ساختہ التماس سے موفور در اخراج مرام خود نمود درین کار بود کہ مصطفی قلی
 برادر محمد ایرج خان پیدا شد چون از ابتدا ماذون بود کہ درآمدش کسے تعزین و توقیف نماید و درین جزو زمان بعد زوال
 دولت سراج الدولہ ہم از خلق بسیار یکہ نیابہ لازمہ مکار سے داشت بہان قسم سلوک سے نمود بنا برین کسے مزاجش نکر و
 و خان مذکور آمدہ را با فقیر مشغول سرگوشیا دیدہ نصید کہ در چہ کار اند و را چہ ہم اخفا از و سوجب بخش و کشف راز خود دانستہ
 اورا ہم شریک ساخت بلکہ اورا مخاطب ساختہ گفت کہ زیادہ برین جمیع مدارج را شایخ خان صاحب بفرمائید و بندہ را مخلص
 ساختہ گفت ازین راہ کہ خیمہ مرید ہر از ہمہ پیشتر است نخواہید رفت از راہ باقی پور بدر روید و مصطفی قلی خان ہم را
 بندہ تا خیمہ فقیر آمدہ کار و اینہا سے خود در شوک و دانی و آشفتہ کردن فوج بنگالہ و فریقین مردم بر فاق شایزادہ متوقع
 اظہار و حضور شایزادہ پیش بندہ تا ہر نمود و ساجد درین باب بکار برد و را جہرام نارین قلیل و جبے بر آخرب فقیر
 مصوب کیے از معتدان خود فرستاد و بندہ رقعہ سید علیخان و غالب علیخان برادران خود نوشتہ بوالدہ دایینہ اطلاع
 داد ہر دو برادر نیز قاصد قبیل قدم پد گشتہ خود رانز و بندہ رسانیدند و بندہ مع آنہا از رستہ باقی پور بر آمدہ را ہی شد
 در راہ علی الاتصال بر کار ہا در تر ذردوان و قبر و رود شایزادہ و محمد قلی خان سے گفتند چون بندہ بارول رسید دید کہ
 ہمارا الدولہ از طرف شایزادہ و میرزا محمد علی موسوی از طرف محمد قلی خان برقیلہا سوار با صدف شوار بر آسغار تے رسان
 نزد رام نراین میر و ند تخر شدم کہ با وجود محرمیت والد باین دیار و مرجعیت خلق اینجا آنجا و دیگران چہ در کار اند از انہا کسی
 پرسید کہ این مردم کیان و از کدام طرفند ہمراہیان من نام فقیر و برادران با اظہار نبوت و ابوت ظاہر نمودند و الدولہ
 سلام گفتہ فرستاد و استفسار خیر خیریت نمود جواب گفتہ شد چون پیشتر رقعہ در شمشیر نگر رسیدیم شنیدیم کہ نفع علی خان ہم
 حسب الطلب خدمت والد رسیدہ طول شدم کہ این عزیز چہ او زانز و ناظم بنگالہ بنام ساختہ سلسلے از روز باقی ماندہ
 قاصد شکر شایزادہ کہ در میدان طرف مشرق داؤد نگر بود شدیم و ساسے از شب گذشتہ بقدمبوس والد مرحوم مشرف
 و مشغوف گردیدیم ہر گونہ سخنہا مذکور و از طرفین استکشاف و استفسار اکثر امور گردیدہ معلوم شد کہ والد مغفور بنا بر شرف
 کہ در نفس دارد بطور مدار الدولہ و سیر الدولہ وغیرہ با محمد علیخان تبدل و استکانت پیش نہ آمدہ از مدار الممام مذکور بہت
 دار و شایزادہ مع لشکر و علم خود در قبضہ اقتدار و اختیار محمد قلی خان است و چگونہ نباشد کہ تمام زمین بنا ساختہ و پر و خا
 اوست و شایزادہ در جمیع امور خاصہ و جوہ معاش و امانت و نصرت محتاج او بندہ ملاین احوال دور از صلاح و قانون
 دنیا دار سے ملحوظ گشتہ با والد التماس نمودم کہ چون احوال چنین است قبلہ گاہ را در تشریف آوردن غیر از استغنی
 از صلح با مردم و برستہ جوہ معاش و بدر رفتن محال است جاگیر کہ بچندین سے و محنت بعد دستے بدست آمدہ ماند
 چہ بود ہر گاہ آنجا بستگن و زمام اختیار بدست مسلکان ناکر و کار باشد معلوم است کہ عقدہ سخا بہ کشور و کار سے

بگفتند شاهزاده ساگر مع محمد قلی خان بصره کجا بود

از پیش نخواهد رفت جواب آشفته نیا بر سر او بی که از بنده در التماس لعل آمد فرمود اما در حقیقت متنبه و متاثر شد و کرامت
از دست رفت وقت آن بود که الحال تبارکش باید پرداخت و محمد قلی خان را مانع نصح و ارشاد و سرکار او را منقاد بشود
خود توان ساخت طرفه ترا که چون شاهزاده نهایت سبک و حرکات او اکثر غاص از غایت بی بود بر حرکتی که از او مخالف
مزاج محمد قلی خان سرسری زد حرکت مرقوم را خان مذکور با شکار کسانیکه متوسل با و نبودند مثل والد مرقوم و اتباع او گمان
سے کرد بعد یک روز والد مرقوم مع میرالدوله و فقیر بیون محمد قلی خان رفت او کنا یہ سخنان شکوه در میان آورد و از نظر
هم بعد رخواستی که نیز مصرح بود دفع غبار سے میر آمد اما مردے کہ در جواب رسوالی رام ناراین معین بودند در آن وقت
تغیر انما متعذرو مناسب ہم بود از ان جمله میرزا اسحق کشمیر کے مخاطب با میر قلی خان کہ واسطے جواب سوال و تردش
بیشتر بود دخل بسیار در مزاج محمد قلی خان وغرور و آخر بشعور خود داشت بر سبے در ان کار از سفاهت او و اعتمادی کہ
محمد قلی خان از قلت تجربہ و نادانے خود با قوال او سے کرد افتاده محنت و جان و مال محمد قلی خان ہمہ برابر رفت
بیت ہم نشین تو از توبہ باید متاثر عقل و دین بفرماید تفصیل این اجمال آنکہ راجہ ناراین ابداً نہ افواج علیہ
داواڑہ نام شاهزادے کے ترسیدہ از باغے کہ در ان معسکر داشت برگشته خود را در حصار شهر عظیم آباد کشید و با حکام
بسیج و بارہ آن پرداخت و ہر طرف از سرداران کسے را کہ مناسب دانست بجا حضرت آن طرف تین نمود و بعد این
تیمہ در دستعدا و بدالالدولہ و میرزا محمد علی موسو سے و میرزا اسحق با اتفاق رسیدہ بدر واڑہ شہر در سید اسے
زور از آبادے منزل گزیدند و استیذان لاملن خود در حضورش نمودہ بعد اذن با سعد و سے از پیادگان و سہ ہزار
صاحب شکار و دخل حصار گردیدہ ملاقات نمودند رسوم متعارفہ لعل آمدہ گفتگو سے مطلب شروع گردید و استادگان
خواند رجوع و توسل با شاہزادہ و محمد قلی خان با بلوا عظم و شان آنا خاطر نشان نمودہ رام ناراین را کہ از سابق
مخلوب انہ اس بود بنوید عدم تعرض با جان و مال و بجال و بشتن او بصوبہ انیش رضی برقت حضور گردید و
در خواست عمد و میثاق و طلب مستمکے بہر سران لشکر محمد قلی خان تصمنن نمان امور مذکور نمود فرستادگان بر
عمود و موافق حسب الاستدعا سے او گرفته کاغذ سے ہم بہر سر داران لشکر و دستخط محمد قلی خان بر وقت خواہ
او غولیا تیدہ بردند چون او را دلجمعی حاصل شد و ہنوز خبر سے از حرکت افواج مشرقی با و نہ رسید داعیہ لازمست
محمد قلی خان و استقام آستان سلطنت بواسطت شان نمودہ بسا عتیکہ مختار منجانش بود ہمراہ مدارالدولہ و دیگر نذران
لشکر محمد قلی خان کہ برائے آوردن از حسب ایش رفتہ بودند در نواح پہلوا سے بجا نہ محزبی جان آمد و شاہزادہ بہ ان شمار
خان مرقوم خیمہ و چراگاہ بفروش و سبانی کہ میر لوہ دار استقامت و امر از کان خود را نزد خود خواہستہ بچمل و احتشام بر تخت
جنوس فرمودہ منتظر آمدنش نشست نیدہ قبل ہاز و دو او بیک روز با والد مرقوم داشت کہ راجہ رام ناراین نهایت
غیا کہ سبب است و بنا بر اشتباہ یہ مجور استماع نام شاہزادہ و عظمت خاندان صفدر خبگ ارادہ آمدن نمود و بعد از
حوال این جا بر آمدن خود نہ است کشیدہ اگر بہ خانہ خود برگشتن یافت باز نخواہد آمد و الحال آمدنش از تائیدات اسے
شمر دہ ہر گاہ برسد از قابوس سے خود بر رفتن نیاید و چون دست نشان بجائے نمی رسید بر آشفته گفتند کہ از خاندان
تیموریہ الی الان با کسے دغا سے لعل نیامدہ گفتیم نیدہ ہم دلالت بدغا سے کہ ہم خود یکہ نمودہ اندازان تجاوز نگردہ
رام ناراین را ہمراہ خود گرفته داخل حصار باید شد کہ درین صورت او ناچار رفیق و شریک شمانست و افواج مشرقی

ذکر آمدن شایر ابراهیم خان مع محمد قلیخان ابو نعیم آبادی

بعد اطلاع بر این ماجرا نصیحه قدیم پیشتر خواهد کرد اشت گفتند اختیار با محمد قلی خان است گفتیم با و باید گفت گفتند چون او از من
نمی پرسد چرا چه عرض است که با او چیزی بگویم بنده هم به تنگ آمده عرض نمود که درین صورت عرض و ناموس بر باد و فستوس
بیا و خواهد ماند اگر دخیل درین معاملات نبودند شریک بهم نمی بایست شد خلی با فرمودند خاموش شدم روز دیگر که بر آن
ملازم متخس مقرر بود بنده هم همراه والد ببارگاه سلطانے حاضر و جمیع حالات را ناظر بود تا آنکه خبر ورود رام ناراین بختیگر
و صحبت داشتن ایشان با راجه مذکور در خلوت دارا دله آمدن خان مرقوم در حضور و آوردن راجه در خدمت شایر ابراهیم خان
رسید بنده بتیاب گشته بمنیرالدوله و دیگران هم صلاح مذکور گفت هر یک عذر مجبور سے خود طاهر نمود تا آنکه محمد قلی خان
رام ناراین را بیرون دولت خانه بلکه در راه گذاشته خود پیشتر آمد و کورنش نموده بطرف دست چپ بضا بطه وزارت
مع بیرم خان و مارا لدوله و یحیی خان سپرز کر یا خان و دیگر پو اهیان خود استاد و والد مرحوم بضا بطه بخشید
مع منیرالدوله و بنده و دیگر برادران و امرائے رفقائے شایر ابراهیم بطرف دست راست استاد بود محمد قلیخان
بجود قیام شروع نکرد راجه مذکور دستمالش او نموده گفت بنده سے پوشیاری سلسل گوئی است فارسی راست
سے گوید و دانائے از فحوائص کلام او سبب است من دیوانی خود دنیا بیت اله آباد هم با و او دم سخنان بنده نمید
بچه صورت شاید بگویش شایر ابراهیم رسیده یا خا سله الذین گفت که اینقدر اعتماد از و بیک ملاقات شمارا چه قسم میر
دارا لدوله شروع بگواستے خوبے و وفا و حسن اخلاص و رسوخ عقیدت او نمود میرزا آق از میان حسته جمیع خوبیا و
مذکورہ راجع انقیاد و فرمان برداری او متعهد گشت و ذمہ خود نمود اینها خود بمقتنا سے طمع دوسه هزار روپیہ نقد و جنس
و بنا بر استماع کلمات بے فروغ که از عیار سے و مکار سے بزرگ باش گشته و از راجه مذکور شایر ابراهیم بودند سیالغہ با موعی
اما محمد قلی خان و شایر ابراهیم و دیگر دولت خوا بان خانہ شان راجه بلا زور و دکه کے کشمیر سے مذکور یعنی گفت که اگر دیه فتن
در حصا ا و اطاعت نکند چنانچه مین کار کرد که فرمان برداری سے اورا عقد سے غاسے که چون از عهدہ آن بر می آئی
از آقا سے او با آنهم اسباب و اتفاق شایر ابراهیم خود عقد نکند و این کشمیر سے منفلوک اطاعت او را ندانم چه گونه متعهد
گشته بود و پست چائیکه عقاب پر بریزد و از پیشه لاغر سے چه خیزد و القعه بعد اندک زمانی رام ناراین در حضور
و با و اب او ضا سے که در تمام عمر خود ندیده بود قبلا سے کورنش و سلام کردید و بالب خشک و سهلگین نزدیک تخت رسید
یا دمانده که در ارالد و لیریا شایر ابراهیم بدست خود اشر فیها سے نذر گرفت و محمد قلی خان شایر با طهار حسن ارادت و عقیدت
او نموده الناس با عطا سے خلعت نمود شایر ابراهیم حکم داد رام ناراین را برده خلعت پوشانیدند و سپر و حقیقه مرصع مع
عقار که مخصوص شایر ابراهیم بود مرحمت کردید مرید سرازین شراکت سرباز زده همراه نیاید احمد خان قریشی مصطفی قلیان
از پیرامیان بلا زمت رسیده بعبایت خلعت چار پارچه و سه پارچه سرفرازی یافتند اما رام ناراین که گاسے اینقدر تعجب کشیده
خود خاوند سے بے نمود در سر گردانے بجا آوردن آداب بکرات و مرات که براسے سراسر سے باید افتاد نهایت
خسته و حیران گشت بعد از آن که دسے استاد و حواس او بجا آمد نظر پامین انداخته بلا حطه احوال فلاکت شایر ابراهیم
غزابت او ضاع امر او رؤسا سے لشکر و پریشانی اردو سے سلطانے که هنگام ورود دیده بود از آمدن خودند است کشید
و بنده از سیما سے او دریافت کرد از آمدن خود پیشیان و در آرزو سے بدر رفتن از چنگال ایشان است بعد ساعته
محمد قلی خان مع رام ناراین مرض گشته بختیگر خود وقت و در اینجا نمیدانم که چه سود اسے خام بخت چنین صیر بادام شایر

نوکر آمدن خبر آید تا کہ گویا محمد قلی خان نے میرزا محمد قلی خان کو خبر دی کہ میرزا محمد قلی خان کی طرف سے ایک دستاویز آیا ہے جس میں...

مخاطب جمع رخصت واپس مکتوب کے کہ دوران وقت حاضر ہو دیکھتے کہ رام ناراین درجیہ علیحدہ سکونت داشت اما نہایت میل
 نجیبہ محمد قلی خان میرزا محمد علی موسوی را کہ با اتفاق مدارا کرد و کہ بر آ آوردن راجہ مذکور رفتہ بود طلبیدہ محمد قلی خان گفت
 کہ بر رام ناراین رفتہ بگوئید کہ جو بہ پایا کہ عبارت از میرزا حسن بر او پیش باشد مقرر شدہ شمارا دیوانی بہر دو صوبہ مبارک شود و
 میرزا حسن رام بہین کار با اتفاق او مامور نمود بہر دو عذر آوردہ التماس نمودند کہ ہنوز این سخن گفتن مقرون بہ صلاح نیست
 بر آشتہ خواستے را فرستادہ راجہ را طلبید چون آمد خود این سخن گفت او از دانائے سر نیز بر اذیتہ نیز مبارکباد سے
 گفت و بجائے خود برگشت قریب شام کہ ساعتی از روز باقی بود محمد آفاق کو تو ال عظیم آباد را کہ میرا پیش بود در قلعہ قلی خان
 فرستادہ پیغام داکل مضمون چیز سے بخوردہ ام الحال سے روم گفت مبارک است بعضیہا بیان سخن کہ من می گفتم عرفہ و آشتی
 ابا نمود کہ بد عہد لیت و عہدہ چنین بودہ گفتند بد سے نباید کرد داخل قلعہ نشدن خود مہم و نسبت قبول نکرد و گفت کہ
 مجال است کہ بدیم شمشیر من تو اند آمد بیت چو ختیش نگون بود در کاف کن چہ نہ کردا چہ نیکانش گفتند کن بہ چون راجہ
 از انجا بر آمد شخصے با او بر یک فیل سوار و با اتفاق قاصد عظیم آباد حسب الامر محمد قلی خان گردید چند قدم پیش رفتہ عذر
 خواست کہ من مہمندوم در یکجا با سلمان آب نمی توانم خورد و مادہ فیل حوضہ دار دیگر طلبیدہ بر آن سوار گشت و آبی
 خوردہ لبرعت پرواز طیور و حشرے بر رفت بیت تو گفتے کہ خواہد ز شاد سے پرید چو طادس کو رشتہ در پاند چہ
 بچہ و رسیدن در قلعہ فرمان داد کہ مردم از بیچ و بارہ قلعہ پیش از پیش خبردار بودہ در استحکام کوشند و محمد قلی خان
 بے نصیب از امر بیک گویا پیش پا افتادہ و از ارجحے بد ہیماست بود داخل گشتہ بر سرک و شجاعت خود مغرور و در لہو و لب
 و تاشایے رقص و طرب نہمک و متفرق بودہ یقین داشت کہ راجہ مذکور کو کرست فرمان پذیر و سر روز احکام بی سر
 و بن لجاجت لیا ولان و میرزا اسحق سے فرستاد او انتظار خبر نصنت افواج جنگاہ می کشید تا آنکہ بعد از دو سہ روز
 تحویل آفتاب بیچ حال زمین و مردم منتظر ز اقرب امتحانے می شدے گفتند کہ باید دید بر آند عید نور روز نام آید
 سے آید یا نہ اگر آمد یا سے بخت و اقبال است و الا آنچہ یقین محمد قلی خان گردیدہ ہمہ دم و خیال تا آنکہ روز رسید و
 رام ناراین شہر فیہا سے نذر شاہنرادہ و محمد قلی خان مع بعضیہا سے مرغ کہ نقاشے و رنگین و سادہ بود دیگر انواع
 حلاوتے و بوزنیہ و عقاقیر با دراق طلا و نقرہ گرفتہ فرستاد و خود عذر شتغال بکار با سے سرکار خواست و بہر اکثر عوام
 حتی بعضی بازاریان با شور ہم متحقق شد کہ دغا کردہ الحال او بخوابد آمد اما محمد قلی خان ابلہ خفیف العقل را تا ہنوز ہمان
 اعتقاد بر او استبداد بر سے کے سر و پائے خود کہ بود بود چون چنین روز ہم گذشت و شاہ و وزیر را از لہو و لب
 و عیش و طرب خاطر خواہ فرصت می گشت قاصد کوچ انان مقام گشتہ داعیہ درود بطرف شوقے شہر عظیم آباد نمود
 چون راہ منحصر از رستہ بازار شہر است رام ناراین پیغام فرستاد کہ فوج سرکارا کثر منلیہ و مردم اینجا از ان جماعہ گفت
 اند مبارکباد از لہو پائے لک شکر شایے ہنگام ہجور کے تہ سے نماید و نجیاسے شہر بنا بر حفظ آب و عبار سے گفتند بان
 صبر رفتند در زمین شہر بر پا گشتہ ہنگام ہجور کے تہ سے نماید و نجیاسے شہر بنا بر حفظ آب و عبار سے گفتند بان
 کہ انہا ہم ملازم سرکار نذر طرف جنوبے شہر در زمین جلیکہ خشک افتادہ بر سے تو چنانہ سرکار و دارا بہ بار بردارے
 را درست نمایند و خود بدولت مع لشکر از ہمان راہ رونق افزا سے بلخ جعفر خان شہوند محمد قلی خان قبول نمود
 بہین قسم لعل آورد و ہنوز انقیاد و اطاعت راجہ مذکور در خاطر مغرورش از تسلخ و لہو شام و ہشت تا آنکہ چند روز

در باغ حیفرخان و میدان الملوک هم گذشت و آمد و رفت سفر او بسیار و لان بنا بر اطلاع احکام و طلب کاغذ داخل و محال محسوب بلکه بی
 غلطی و شدت هم از لیا و لان لعل سے آمد و راجه در انتظار خبر نصرت لشکر ننگال بدار بود و مہاشات میگذرانید و زمین امانا خبر کوچ نمود
 میرن و کدا کبر سیر حیفرخان که سپه سالار و مختار سرکار پدر بود مع افواج انگلیشی و کرنل کلیف ثابت خنگ برام نار این سید و شدت
 تقاضای محتملان محمد قلی خان هم از دیاد پذیرفت و صدمه مرید برورام نار این تنگی نمود و مردم محمد قلی خان را بجز عینت
 از شهر و خانه خود بدر نمودند و راجه رام نار این آن بود که چند سے دیگر هم بمہاشات بگذرانند تا فوج انگلیشی و میرن در رسد و کار این
 سپه سالاران نادان بے درد و لجاجت انجام یابد یا وہ گوی رئیس و مستعینان فرصت نداد و صدمه مرید بر تاب نیارده و فوج بدست
 آقا و بدنامی خود در خنگ چند روز دیدند و الاسبه شبہ این اہلبان را بنجان دلا ویز مفتون دہشتہ فاعل میگذاشتند تا فوج
 انگلیشی سیدہ گوشال گستاخہ شان میداد

ذکر آشکار شدن خد سے کہ رام نار این با محمد قلی خان سے نمود و محاصرہ نمودن افواج
 مغربی حصار عظیم آباد را بہ بدلیقنی و برگشتن سلطان و وزیر خائب و خاسر از سوسے تدبیر

بعیت چو دانا کند کند نادان و لیک بعد از خرابی بسیار و مطابق احوال محمد قلی خان ادبار انا رست اول هر چند هر چه
 صلاح شایسته دادند بود و سے مذا و گفته امانا نشیند و بعض ناقص خود اعتماد و استبداد تمام نمود و کار بجای سے رسانید کہ غیر
 پشت دست گزیدن چاره ندید تفصیل این احوال برسیں ایجاز و اختصار آنکہ چون راجه رام نار این ایسا و لان و ملازمان محمد قلی
 را بدر کرده جواب فرستاد کہ صاحب این ہمہ تحکم کہتہ نرا بندہ چہ نمیدہ اید من تو کہ شمانیستم کہ محاسبہ ہم تو کہ ناظر ننگال ام شہا
 مہان ما بودید یک ملاقاتی و ضیافتی نمودیم حال براسے خود سیر بہتر داند بکنید خان نکور دور از شعور از جا و آمد ہرزہ در
 ناہنجار و بلند پروازیا سے بسیار نمود کہ صبح این مرد کہ بر چو گذر در گوشہ گمان گرفتہ سے آمدم و بیاد شاہزادہ گفتہ فرستاد کہ فردا
 خنگ است فوج سرکار ہم ہمراہ نہ و سے بنا بر تہنہ این محیل سکا رستون شو و شاہزادہ والد فقیر جمعیتا سے خود را اطلاع
 احوال و حکم با عانت و رفاقت محمد قلی خان نمود و فرمان داد کہ فردا دل صبح ہمہ س ہمراہ او سوار شدہ تان را کو فرما
 باشند بچی خان خلعت زکریا خان کہ خواہر زادہ و داماد قمر الدین خان وزیر بود مجبور استماع حکم و خبر با ظہار جلالت و
 سفاہت خود طاہر نمودہ از اول شام مع ہمراہ بیان براق بستہ و از خنام خود بر آمدہ متصل باغ حیدر نواز خان مرحوم کہ
 والد در انجا فرود آمدہ بود بزعم خود مورچال قائم نمود و تفصید کہ حرج بے موقع کشیدن و با یکہ خمیہ گاہ مردم و از قلعه نہایت
 بیدار است تمام شب بسر بردن فائدہ غیر از اظهار حماقت چہ دہشتہ باشد اقصہ چون صبح صادق دمید حسب الحکم روسا
 و لشکر میا گشتہ تو کہ ان شب ہیے بدر بار شاہزادہ و ہمراہ بیان محمد قلی خان برد و ولت سراسر او حاضر آمدند بندہ ہم بہ رفاقت
 والد بدر بار شاہزادہ رفت و بہر کس مرض خنگ گشتہ از تخیم خویش در میدان شتافت میر حسین خان خواہر زادہ و وفات
 از رفقاسے محمد قلی خان کہ بزعم خود سپہ سالار سرکار آقا سے خویش از جملہ بہادران بود با جمعیت خود رفتہ در باغ راجہ
 رام نار این محاذ سے کٹر کے رائے اقامت گزید و مورچال خود مقرر ساخت و ہمیں قسم ہر یکے مقابلہ حصار عظیم آباد
 در چائی ہننا سیب رعل اقامت انداخت و والد مرحوم مع رفقاسے قدیم و جدید خود مقابلہ برج نرسہ غاسر میدان اتمام
 از ہر طرف ایسا شاہزادہ اکثر سے کہ نوسل و اخلاص و رغبتش دہشتہ رفاقت آن جناب علم جلاوتتہ بر سر شتند

درین شہ سید گویا ب خان مرحوم که عم کمتر فقیر و مسن و سال و نہایت شفیق بر احوال این عبد اقل بود از بہا کلپور با وجود مخالفت بہت
 علی قلی خدان کہ در زفاقت شان بسرخمی بردیا رزوسے ملاقات برادر بزرگ خود بچو دامنفا سے خیر و رودش با شاہنشاہ مع
 عیال و اطفال و اسباب اندوختہ چند سال بہا وقت کہ والد سوار و عازم میدان بود رسیدہ اوراک سعادت قدیمو ستش نمود
 گشت کہ تعلقان بہر را ہمراہ آورده در باغ لون گور کہ متبرہ والد مرحوم بہت فرود آورده ام احوال کہ معرکہ فاک بہ شہتہ اندیشہ
 است کہ آشوبے بیرون حصار روسے دہ پیرتے عنایت کنند تا مردم شکر سیرق سرکار شناختہ تعویض نمایند حسب التماس
 ادبعل آہ اماندہ را اطمینان بنود گفتم بہتر آنکہ ہمراہین جا آورده نگہدارند مذخیمہ علیحدہ و وجوہ دیگر نمودہ پنجم را شنید و علم دار
 را مع سیرق والد ہمراہ برودہ در آنجا کہ عیال و اطفال را مع اسباب گذارشتہ بودند و بنا بر رفاقت برادر این عبد اقل بر
 شریک ما مردم گردیدند بعد اندک زمانے گلہ توپ از طرف حصار بطرف ما کہ مردم بسیارے از دحام و ہشتند سردادند و مردم
 شروع بچنگ نمود و از ہر طرف قلعہ کہ محاذیش افواج مخالفت بود گلہ اندازے شروع گشتہ علی اتصال گلہ توپے بارید و
 از بالاسے سرماسے گذشت و بطرف باغ رام ہا این کہ متصل بدیوار حصار قلعہ عظیم آباد بہت کھڑکے رانی و میر محمد حسین خان
 در آنجا شستہ را دیورش سے جت التہاب نیران خبگ و توپ اندازے با تفلک زیادہ تر از طرف ما بود تا آنکہ محمد قلی خان
 ہم بر قبیل خود سوار با جماعہ بسیار نزدیک ما رسیدہ یا استا و مرید ہر کہ بر برج نخاس جا بسے داشت و بہتمام آن طرف باد
 متعلق بود کثرت از دحام و اسباب جاہ و احتشام دیدہ گمان برد کہ مقابل برج محمد قلی خان یا ششمین بگرا از اعظم ارکان خراب
 بتوپ انداز سخر لیض نمودہ تا کید کرد کہ بایہ گلہ در مجمع بلکہ سردار قبیل نشین را بزنے او ہم بقدر خود سے درین کار داشت و
 گلہ ہا ستوا تر رسیدہ اکثرے ازان گلہ با اطراف و جوانب قبیل محمد قلی خان و بالاسے سر مردمان فراہم آمدہ آنجا میگذا
 خیاچہ یکبار گلہ توپ نہ کور از بالاسے سر فقیر بانڈک ارتفاع گذشتہ نزدیک بن بزرین عوز و سنبہ ازین جرات بی موقع
 ناخوش گشتہ بوالد کہ بر پاسکے برابر قبیل محمد قلی خان بانڈک فاصلہ استادہ بود التماس نمود کہ قبلہ من ازینکہ بدین گلہ ہا می
 توپ درنجا استادہ ایم کہ ام فائدہ متصور است فرمود کہ سید اسے چارہ بدست من نیست گفتم ب لار شکر با گفت
 کہ اگر منظور یورش بیفائدہ یا شد قلعہ رو برو و خود بدولت سوار اند درنگ چسیت بر قلعہ بریزند آنچه مقدر است خواهد شد
 نسبت عبت بہم توپ استادہ در معرض ہلاکت بودن چہ ضرور اگر یک گلہ ہما رسے برسد خبگ تمام و کل لشکر تے انتقام
 میشود و اگر بضابطہ عقل کہ درین لشکر اثرے ازان پیدا نیست خبکیدن منظور باشد چنین قلعہ ہا محاموسے باید صوبہ وار
 باسہ چار ہزار سوار دودہ دوازده ہزار بیادہ برق انداز مع چندین ضرب جزا تو تو ہاسے کلان با اسباب حرب متعدد
 است و جمیع نجاسے شہر بنا بر حفظنا موس و آبروسے خود علاوہ در رفاقت او کہ نسبتہ با عنایت حاضر اند بعد دخول در
 احوال خبگ عظیم است و ازین طرف کہ افواج محاصرہ دار شکست بروج و دیوار این حصار کہ ہمہ پشتہ متین مرتفع کلے
 دارد از جملہ متعذرات است اول صلاحیکہ مناسب بود سموغ نیفا و حالا کہ کار بچنگ کشید تدبیر خبگ ہم پنچین بہت کہ سردار
 شکلا اختیار نمودہ از ہر طرف ارادہ اعاطہ حصارہ از ند بلکہ سے باید این مردم را از ہنہ جانب محمد قلی خان طلبہ شستہ بہت
 مجوسے از راہ متعارف بیرون شہر کہ رستہ بازار و کثرت عمارتہا بنزلہ سلامت کو چہ بہت در شہر در آیند و بارام مع جمیع
 فوج ہما رہے در حفظ الہی متصل بقلعہ پادشاہ سے در حویلی مرید خان بربلہ زدیار رسیدہ سواران و سرداران لشکر اپادہ
 سازند و یکجا مستقر یورش یا شند و تو ہاسے بزرگ را مقابل دیوار پنچہ قلعہ کہ کار گل و خشت و ساختہ دو صد سال بلکہ زیادہ

خواهد بود و مطلق پشت است حکام ندارد و نهایت پوسیده و از جا با خشتهاش بخیته دیوار بر تفتخ خشتی کنه است بر پیکریند و
 گله با فرزند اغلب که در چند شلک و عوصه کیر و زبلکه کتر از ان تمام دیوار سمار و با زمین جوار گشته راه و سستی بر آ پورشش نیم خواهد رسید
 آن زمان برق اندازان را پیش رو گذارشته با دلاوران جوار پورشش نماید تا انشاء الله قتلے مدرت فتحی رو ناید و اند
 قاصدین آینه شده بود که ناگهان خود وجود محمد قلی خان از بانیکه استاده بود بطرف مغرب منتهی راند و نامع والدین بر فاقنت او
 پیشتر رفتیم با سبب ذات برج نخاس بر طرف گردید و محمد قلی خان در ان مکان استاد و کسی را فرستاده و الیها رسید خود
 طلبید اشت چون رسیدند قیل را نشانیده همراه خود بر عمارتے سوار ساخت بعد آنے والد مرحوم بنده را نزد خود طلبید پیشتر
 رفته محمد قلی خان سلام کردم والد فرمود که نواب صاحب شمارا می خوانند بشارت پیش رام ناراین نفرستند گفتم حاضریم
 اما درین وقت که او محصور و مشغول مدافعه و از قلعه غیر از سفیر تیر و تفنگ دیگر کسی آید بنده چگونه اندرون تو انم رفت محمد قلی خان
 شخصه را رو بر و طلبیده فرمود که ایشان از برادران شیخ حمید الدین جامع دار و رفیق منند شب بمقرب دعوت در خانه شیخ
 مذکور اندرون حصار بوده اند این وقت از انجا می آید رام ناراین حضور شیخ حمید الدین میگفت که من ملاست نموده
 مستعد رفاقت و پیش ناظم بنگاله بدنام شدم با وجود این نواب که بر سهتعال من بسته قلعه را فرو گرفته است بنا برین حمید
 پیغام فرستاده که اگر عفو جرم او شود بنده متعهد می شوم که باز او را در حضور بیار و شمارا می باید رفت و باید گفت که الحال
 هم اگر او از در اخلاص و عقیدت و رأید با بر عهد خود استوار دبا او کار سے نداشته خواستگار اطاعت و انقیادیم گفتیم اگر این سخن
 صحت دارد چرا او کسی را فرستاد و ابلاغ این اتماس نمود شخصه که عامل پیغام و رو بر و استاده بود گفت پیغام اوست
 که شیخ حمید الدین داده و او مرا فرستاده تا در حضور عرض نمایم محمد قلی خان گفت خوب از ما چه میرود صدق و کذب این خبر
 بعد رو و شبها در حضور او ظاهر خواهد شد چون دیدم که از سفاقت امتیاز معقول و غیر معقول نمی کند گفتم چه مضائقه اگر منظور
 همین است بنده میروم اما نواب صاحب در جا کے مناسب نزول فرمایند مردم از قرب حصار و بر خاسته در حضور آید
 تا راه آمد و شد باز شود و بنده آنجا رفته مرضی او را در یابد و از بنده و اندرز هم آنچه مناسب داند بگوید بعد از ان در حضور آید
 آنچه او را ک کرده باشد اظهار نماید محمد قلی خان گفت تا او خنک موقوف نکند ازین طرف چگونه می تواند شد گفتم درین امر
 او با دسے نشیت چون اخراج حضور قاصد پورشش بر حصار شدند او بنا بر ضرورت بمدافعه بیخاست از ان طرف اگر اندک
 اهما سے شود در طرفه العین مردم بر بروج و باره صعود نموده کارش را تمام می نمایند چگونه از طرف او توقف در برق انداز
 و خصم افکنی خواهد شد و بدون موقوف شدن تفنگ انداز سے بنده چگونه راه می تو انم یافت برق اندازان و کله بنده و
 امتیاز سفیر و دشمن نمی کنند شخص مذکور گفت همراه من بیایید که من می برم گفتم چه مضائقه من همراه ایشان میروم تا جائیکه
 ایشان برون بنده همراهت و مرضی گشته با اتفاق روانه شدیم عم مرحوم و باب علی خان که ذکرش گذشت بنا بر اخلاص و
 اشفاقیکه داشت رفیق من شد شیخ مذکور که مدسے بردن من در حصار حضور محمد قلی خان شده بود در عبور راه محافظت خود
 از گله بنده و تن نموده میرفت و بنده در سبے او راه می برید تا آنکه بباغ رام ناراین که منزل و مور حال میر حسین خان و مجمع چند
 نبرار کس بود و رسید و توقع نمود چه پیرون بر آمدن از دیوار باغ که نهایت متقل بجمار و در میانه حائل بو ساتر سے نشست
 تا در پنجاه آن توان رفت متغذ بود بنده بعد از آنکه استراحت شروع تا بکاید کرد شیخ را بهر بخیر گشته عذر خواسته آغاز نهاد
 که راهی بچویم بعد از ان برویم گفتم چه مضائقه من خود با شام هر جا بروید میروم و هر جا باشید هستم آخر ناچار شده الحاح و ما

با خدمتکار خود شش راج نمود تا با قلعہ اوران نزد حمید الدین رسانند و اورا بسے نماید ایشان بروند و بنده را ہم بر بند خدمتکاران این طرف
آن طرف گردید در اسب ندیدہ برگشت و هذرا خواست شیخ ابلر قلیغ اوباقام پیچ و پیہ نمود خدمتکاران چارگشتہ خواب صاف
داد کہ صاحب جان عزیز تر از ہمہ شیانست بر گاہ صاحب نمی تواند رفت من چگونه میروم من ہم آدم و من گوشت و پوست
راستخوان کہ انبیا دارند غریبانیز دارند از آستان این جواب خاصہ حضورین با آن دعوائیکہ سے نمودن نهایت نفع گشت بلجہ سیر
انداختہ گفت پس باید برگشت همان سخن گفتیم کہ من ہمراہ شما ام ہر جا میروید میروم بخت برخواست چون رو برو سکاگر قلیغ
رسیدیم و او پرسید گفتیم از ایشان باید پرسید محمد قلیغ خان در یافتہ خاموشی گزیدہ و آن غریب عذر سے با شرمساری خواستہ
بگوشہ در رفت و بنده تا عصر سے تمام جائے ابلہان را دیدہ آخر روز بجاسے خود برگشت بعد از من لباس عتہ والدوا کشر
مرداران بلے فوج بنازل خود معاودت نمودند مگر افواج محمد قلیغ خان و جائے ابلہان ملازم شاہنژادہ شب حراست قلعه
و توپ و اسباب ہما ہے خود نمود ہما پنجاب بر بند و لچہ ہاسے بلے ایمان ہر دو لشکر و گرسنہ ہاسے نا خدا ترس در آباد
خارج حصار کہ سکنہ آنجا بور و شاہنژادہ نهایت مشغول و مطمئن بودند ریختہ دو دواز ہذا مردم بر آوردند و خان خان کا بابت
خانسا سوختہ اندہ ختناسے مردم لغارت بردند چنانچہ اہل و عیال و ہا بکلی خان مرحوم ہم ہلا سنے غارت مبتلا گردیدہ مالک
یک جہ و یک گزریاس نامند اما شخصے ملک خصلت در ہمان ہنگامہ غارت بسر وقت نشان رسیدہ و جان و عرض ناموں
آنا گردیدہ ہر اوقت خود متصل بشکر رسانیدہ و در گوشہ نشا سیدہ رفت عم مرحوم مرحوم تمام شب در تلاشش آنا بربج و تعب
گذرا سیدہ اثر سے از آنا نیافت و صبح نہایت نزدیک بخیمہ گاہ والد در اینوہ بعضے اشجار کہ گویا محقر صحر اسے بود غارت زدگان
گم شدہ را یافت و بر سلا متے ناموس و بدست آمدن اطفال و محفوظ ماندن آنا از ذل اسیر سے شکر منم حقیقے بجا آورد
بر سخن نشو ہیا سے خود کمال ندامت کشید اما سوڈ بنود علی اسی حال چون معاملہ بر این منہال مشاہد گشت فقیر را اگر چه
از پیشتر امید سے ازین رؤسا و لشکر نبود بیشتر ما پوس و در بارہ محافظت ناموس شوشش شاہ عصر ہمان روز کہ راجہ
رام نار این مردم محمد قلیغ خان را راندہ داعیہ حربیہ ہم نمود جناب والدہ دام ظلہا بعضے از متعلقان بندہ و دیگر برادران
با یک یک خادم و لبا سیکہ در بر بود و رفت خواب و دیگر اشیا سے ضروریہ بر ملاقات والد مرحوم آمدہ بودند و مستحقان
دروازہ مشرقی حصار عظیم آباد وقت بر آمدن سوار ہیا سے مذکور مزاحم شدہ برام نار این اطلاسے دادند او قرمان داد کہ
اعد سے تعرض نہ کند و رفتن دہنی الحقیقہ احسان نمایانے کرد و الا خدا دانکہ سیرن بعد ورود چنان خدا ترسی ہما نمود
و الحمد لله علی ذلک و علی جمیع نعمائے آخر خیمہ شاہنژادہ و محمد قلیغ خان از طرف باغ جعفر خان کندہ در میدان جنوبی قلعه
عظیم آباد دوز تر از حد وصول گمگہ توپ کہ زمین خشکیدہ جلد بود معسکرت بندہ دوسہ روز دیگر مشاہدہ او علاج آراسے
رؤسا و اسات تدابیر غیر سانیہ جمائے مذکورہ نمودہ و گفتگ گردیدہ با والد مرحوم کلمات کذوہت آمیز گفتہ التماس کرد کہ
ہشکستہا می خدمتکاران بر باد دادہ و ریجا افتادہ اند طاقت پیادہ راہ رفتن ندارند و این قلعه با این تدابیر در ہما ہم منقوح
نخواہد شد غنقریب لشکر مشرقی با افواج انگلیشے میرسد و محمد قلیغ خان و شاہنژادہ راہ خود میکیرند در بارہ این بیچارہ با
اگر سپین وقت فکر سے فرمودہ بجاسے زلفر سستید ہتر است والا بعد چند روز بیچ نمی توانست شد آزر دہ خاطر گشتہ فرمودند
کہ از من خود چیز سے نمی آید ہر چه بہتر و زیند بکنید بندہ چند ہل سوار سے و یک دو اریہ بار بردار بر محل ہر سانیہ و الا بار
واسبابے خود ہما ہر بود از عالم گنج کہ چو ہر سے ہلبانان آنجا سے باشد و آشنا بود غلبہ شستہ و چند نفر کما ران ہما سانیہ

از بابو پہلوان سنگہ بدرتہ گرفت ومع والدہ و جمیع ناموس کہ متعلقان مہد کے تارخان و قہاب علی خان و برادران پڑوند ہر
خود از راہ گولور عبور دیا کے سوہن نمودہ ملک بابو سے مذکور رسانید چند روز دو قصبہ سہرام و حویلی شاہ قیام الدین نوہ
شاہ کھیلن بسر بردہ بود کہ یکبار شاہزادہ و محمد قلی خان گرفتار ادا بار گردیدہ برگشتند و دوسرا مہدہ با شرف حضور والدہ مرحوم دیا

تمتہ احوال محمد قلی خان و شاہزادہ عاگن کر و غنیت سیدہ رویدا و برشتن ہر دو از عظیم آباد

عبدالزان کہ فقیر از کٹر برآمد محمد قلی خان و ہر اہیانش ہر داران رفتا کے شاہزادہ اہتمام در تخریر قلعہ زیادہ از خیر مقدم
نمودہ سورجا لہارا متصل بدامن حصار رسانیدند و اکثر سے مجروح و بسیار کے مقتول شدند اما اینہم محنت چون بی موقع
و بدالات حماقت بود و ہود سے نداد محمد قلی خان سبب بر طرف مہد کے گنج از دعام نمودہ بہ بیلیداران حکم داد کہ بنیاد
برج مذکور را کاواک کنند روز نهم سہ چار بیلیدار در پنج برج کار سے کردند باگمان ہرچ از بار خذ و فرو نشست یکی از انہا گرختہ
جالی بدر برد و دوسرے کس با زمین کھوار گشتہ سمار شدند اما راہی سہرا آمدن بران برج میسر آمد و مردم محمد قلی خان هجوم
آوردہ یورش نمودند مجبوران ہم پاسے دار سے نمودہ سنگ آسیا و سیوچہ پاسے باروت آتش دادہ بر سر مردم تھپت
و از برج پہلو گولہ تفنگ چون تگرگ بر ساعیان سے بارید و اکثر سے از آنا تا نصف و ثلث دیوار برآمد و بر خے سوختہ باروت
و بعضے مجروح گولہ بندوق پائین افتادہ بالا رفتن نتوانستند و پائین برج نیز جمیع کثیر از بندوق مجروح و مقتول افتادہ
سے گوئیہ قریب بد و صدکس بلکہ زیادہ بہین صورت تلف شدند و کار سے از پیش نہ رفت تا شام شد و مردم برگشتہ بوجہ
خود آسودند صبح آن بنا بر بعضی جواب و سوال محمد قلی خان را با شاہ زادہ ملائے عظیم ہر سیدہ فوج خود را از پائین حصار
برگردانید و عازم مراجعت گشت شاہزادہ ہمانہ اش رفتہ غر خواسے و دلدار سبب بسیار نمودہ مردم بہر و ننگا شش
را کہ بیشتر رفتہ بودند برگردانید و مجاہد و آورا مستعد محاربه و در تخریر حصار عظیم آباد راجع ساخت چون در جواب و سوال بیگاہ
وقت یورش نامندہ بود مردم را بر سیدن تا بوجہ چال و حراست جا پاسے معینہ خود ما مور ساختہ یورش ابر فردا گذشت
صبح بازمان ما جہار دسے داد و رام نارین رابع حارسان قلعہ اضطراب و تزلزل سے عظیم در ثبات و استقلال بہر سیدہ
قریب بود کہ بگریزند و قلعہ را خا سے گذارند درین اثنا آخر روز خبر قریب در و د شکر شتر سے تھپت قلی خان رسید و قبل ازین
خبر ماجرا قلعہ آباد کہ شجاع الدولہ بد نماز دست قلعہ دار محمد قلی خان انتزاع نمودہ قالبن و متصرف گشتہ بود نیز رسیدہ
استماع و خبر گذارے محمد قلی خان را ہوش و حواس بر جا نگذاشت و دست پاچہ گردیدہ مراجعت بطرف شجاع الدولہ
با سید قرابت کہ بنے عم بہر گیر بودہ اند مناسب دید خلاصہ چون بخت یا ورنہ در اجل مقدمش رسید انچه نئی بالست ہمان
سیکرو عزم معاودت را جزم نمودہ در تا کید یورش اہمال نمود و قریب ہشام و عمدہ فردا بہ مردم دادہ پیغام خود برگشت
و بر ارادہ خود و قریب وصول میرن و افواج انگلیشے شاہزادہ را اطلاع بخشید شاہزادہ دوسہ بار پناہ سے پایدار سے
فرستادہ جواب خاطر خواہ نشیند ناچار گشتہ خود ہم ارادہ برگشتن و پاسے رسیدن جزم گردانید آخر شب از تبدیل وضع
شکر بہر کس تھپت بودند صبح ارادہ پاسے سفر فاسر شد ہر خید پہلوان سنگہ و بعضے رفتا کے صاحب جرات محمد قلی خان
را فہمیدند کہ الحال ارادہ آشتی و اتفاق با شجاع الدولہ نامعقول است بہر صورت ہمیں جا باید جنگید یا تہ سیر سے دیگر باید آید
قائد نہ بخشید و صبح طبل رحیل کوفتہ عازم ملک خود گردید

ذکر ورود مویشیر لاس فرانسس در شکر و بر گشتن او همراه شایزاده با کمال شایسته و تحسیر

نزدیک به پهلوار سے مویشیر لاس فرانسس بر فرود و فہمائید کہ این چہ خیال باطل و چہ بے نیکی است صاحب مدستے مخفہا نمودہ اند
 دور و زوق فرمودہ حسن تردد مرا کہ از چتر پور دوران دوران خود را رسانیدہ ام بہ بنیاد بعد از ان ہر چہ مناسب باشد خواہید
 مطلقاً گوشم نکرد لاس مذکور ہم ناچار تاشائے قدرت کردگار غم باز گشت نمود اما ملاقات با شایزادہ مناسب دانستہ
 پیغام فرستادہ شایزادہ توقف نمود تا مویشیر لاس آمدہ ملازمت کرد و از کمون خاطرش استفسار نمود شایزادہ انچہ واقفے
 بود ظاہر کرد کہ با عانت محمد قلی خان مصارف ضروریہ انچہ بایست مہیا سے شدہ اکنون مرا آن مقدار زرد و اسباب کوفت
 با انواع شرقتے تو انم نمود میر نیست بضرورت طرف چتر پور میروم تا بعد ازین چہ شود لاس ہم چون ہا شایزادہ اقامت و
 رفیق سفرش گردید اما پیشتر از شایزادہ میرفت چنانچہ فقیر ہم وقتیکہ او وارد سہرام گردید بدیشش رفت و احوال پرسید
 گلہ امرائے سہد کہ عمقائے بیہ قرنیہ خد درین عہد ما بر اسے خراب ساختن بالئے موجود شدہ اند بسیار کرد و اضطراب و
 شجاعت محمد قلی خان را ہم از جملہ حاقہا شمر و میگفت کہ من از بنگالہ تاشاہ جان آباد ہمہ جا گردیدم غیر از غریب آزار سے وفات
 سا فر دیگر از کسے چیز سے مشاہد شدہ ہر چند خواستم کہ یکے ازین مقتدران شہور محروم از شعور مثل شجاع الد ولد عماد الملک امثال
 شان باقتضائے غیرت و انتظام سلطنت ارادہ بند و لبست بنگالہ و خجک جامعہ انگلیشیہ نماید کسے باین کار اتفات نمودن
 وقع این امر مطلقاً ادراک نکرد العقہ چون او گذشت محمد قلی خان و پادشایزادہ رسید والد مرحوم ہم تشرفین آورد اما لہ پهلوار
 رفاقت سرداران سبکسر نہایت نادم و متحیر بود در ہمان فائدہ کہ ما منزل دہشتیم فرود آمد و شکایت سفاسبت ہر دو سردار زوی الا
 آغاز نہادہ بانبدہ ہتھارہ فرمود کہ الحال چہ باید کرد عرض کردم کہ لبشا ہجان آباد از عدالت و عناد عماد الملک نمی توانید رفت
 و شایزادہ را این مقدر کہ متعہد احوال ان جناب مع عیال و اطفال و دیگر منتسبان کہ ازین حرکت آوارہ گشتہ اند تو ہتھارہ معلوم
 و شجاع الد ولد را مناسبتی با مراجع ان قبیلہ نیست کہ توقع رفاقت او توان نمود و محبت ما مردم با ارباب مشرق بنا بر آمدن
 انجناب ہمراہ اینہا و رفیق گردیدن ما ہمہ برادران با شایزادہ بر ہم گردیدہ بزعم بندہ چارہ منحصر در یک صورت است اگر چہ
 محل آن بر طبیعت عامے گران خواہد بود اما بضرورت باید نمود و ان نیست کہ پهلوان سنگ ز منیدار عمدہ این صوبہ و بارام
 دہستے دہر بر لبے عجیب و زرد و افر سے ہم چنانچہ گمان نتوان نمود دارد و بقدر فوجے ہم ہمراہ او ہست درین وقت یا او تفاق
 باید ورزید البته کار او صورتے خواہد گرفت در صورت وفاق با او بر آخبا لجا سے تاکار سے کند کار خود نخواہد کرد باین صورت
 ممکن است کہ محاللات جاگیر وغیرہ بدست آید و گوشہ براسے بسردن اوقات میر باشد تا مل نمودہ فرمودند فی الواقع اگر چہ
 برین بسیار گران و ناگوار است اما چارہ ہم با فعل منحصر در انیکار بنا برین والد از سہرام کوچیدہ بردیا چہ در گاوتی تفاق
 پهلوان سنگ خیرہ زداد و ملاقات آمدہ با کمال تواضع و فروتنی استکشاف مافی الضمیر نمود و بعد اطلاق سعادت شہر و درین
 اثنا داعیہ آن داشت کہ اگر شایزادہ تقسیم مقابلہ و مقابلہ با میرن نماید و مویشیر لاس را برگرداند زرد و افر سے با جماع سپاہ و
 اسباب بساق صرف نمودہ امانت شایزادہ چنانچہ باید بھل آورد تا ہر چہ مقدر است بظہور رسد و از ونا سے در عالم پایدار
 باند چنانچہ بندہ مکر فرستہ ابلاغ پیغامها نمود مویشیر لاس و شایزادہ نظر بہ پیشہ او کہ زمیندار است اعتماد کردہ ملتسلتش
 پذیرائی نیافت و بضرورت صلاح چنین افتاد کہ خوب شایزادہ اگر سے ماند خطے بکنل کلیف متفہم و جوی مقبول بر برگشتن

خود نوشته فرستاد تا اورا از حقیقی که درین برگشتن رویداده اند که صیانت کند شاهزاده نسبت خان رامع مهر و منشیان خود و استاد
 نامسوده نمود و بمنویکی مناسب دانند برنگارند چون کسی خاطر خواه نوشت فقیر را والد ارشاد کرد که اگر چیزیست بخاطر تو آید بنویس
 آنچه طبیعت بان دلالت نمود بزبان قلم داده آمد مقبول طایع اتما و موافق ضابطه منشیان نقلش برده شده و بدستخط پادشاه شاهزاده
 رسانید بکربل کلین فرستادند اکنون نیابرا انتظام اخبار و رفع حیرت ناظران اوراق مجلی از احوال محمد قلی خان و شاهزاده و مویشیر
 و بر آوردن ناموس خود از محضه خوف و هراس نگاشته بعد از ان احوال در و دیرن و افواج انگلیشه مع رام نارین در برگشته
 سهرام و چین پور و انفصال معاطه داند و پهلوان سنگه بزبان قلم داده خواهد شد .

ذکر بدر رفتن شاهزاده و مویشیر لاس بطرف چتر پور بوندیل گنڈ و آشفتگی اوضاع
 محمد قلی خان و تجارت شدن لشکر او از دست راجه پنی بهادر و راجه بلوند سنگه

چون شجاع الدوله سپه مندر خجک خبر برگشتن محمد قلی خان و شاهزاده ببلند مقصود شنید کمال نامردی کار فرما گشته
 و دست از مروت و ایمان شسته راجه پنی بهادر نائب خود راجه بلوند زمیندار بنبارس را فرمان داد که باتفاق مقابل محمد قلی خان
 رفته مگذارد که باله آباد تواند رفت و بهر صورت که بر او دست یابند بقا بآوردند راجه بلوند کور حسب الحکم با سپه گرسن گردید
 مقابل بنبارس بر لب دریا سگ گنگا دو کرده پیشتر از رام نگر که آباد کرده بلوند زمیندار بنبارس و خانه او در آنجاست معسکر
 ساختند و توپها را مقابل لشکر محمد قلی خان چیده مستعد مزاحمت و مدافعت گشتند شاهزاده و مویشیر لاس را پیغام دادند
 که ما را با شما کار نیست هر جا خواستید بروید اما محمد قلی خان را نمی گذاریم که از جای خود پیشتر تواند جنبید شاهزاده بر آمدن
 خود از ان محضه منقزم دانست مویشیر لاس را با خود متفق ساخته از راه مرزا پور خورد راه ملک بوندیل باراده اقامت در چتر پور
 گرفت و محمد قلی خان از سر اسسید راجه بلوند سلسله گذشته لشکر داشت بر که از لشکر او بلکه از طرف عظیم آباد با پیشتر
 میگذاشت لشکر زمینداران ملک بلوند سنگه بودی سچی خان سپه زگر یا خان از لشکر شاهزاده جدائی جست و در مرزا پور
 باذن بلوند چند روز توقف گزیده بشاه جهان آباد رفت و محمد قلی خان مع لشکر اسیر دام تحیر در چالپوسته و جواب و سوال
 میگذاشتند اکثری از سپه ایسان که اصحاب جرأت بودند صلاح جنگیدن با سرد و راجه مقابل دادند فی الواقع صلاح همین بود
 چه آنچه مقدر بود با بر و میسر می آمد اما از حیرت حواس باخته جرأت نیانفت بنده بعد اتفاق والد با پهلوان سنگه و دشمنی
 ازین امور ناموس را که همراه او بود و اراده بردن به بنبارس داشت مع سید علی خان همراه گرفته بسراگرم ناسه رسید
 شنید که غالب علی خان برادر بسوسه فقیر دوسه و ز قبل ازین بازن و ماد زین خود بخیریت به بنبارس رسید و الحال
 بر سحاب برگشتی نیست به حکم راجه بلوند همیشه شتبار کشید و زیر رام نگر که خانه اوست جمع نموده اند و سبر که ازین طرف بهر سو رود
 مردم بلوند اورا عارت کسے کنند ناچار باز برگشت و خطی از سپاهوان سنگه بنام بلوند در باب حفاظت و اعانت خود
 ناموس فرستادند بمرقه و دستک راه و فرود آوردن در جلای مناسب نویسینده فرستادند والد بمحمد پنی بنبارس
 خطی بر راجه بلوند کور نوشت فقیر چند کس از طرازمان پهلوان سنگه را همراه گرفته مع ناموس و سید علی خان از راه چین پور که در
 کوه و صحراست روانه گردید و نفعی علی خان همراه والد ماند در راه نوشته راجه بلوند مستظمن عدوتی بر من و بجا آوردن خدمت
 و لازم بنیافت و حفاظت بنام عمده او مع دو نفر را سپهر بنده رسید بنده چون نزد یک مرزا پور رسید با وجود همراه بودن